

NEPŪNIK

Director și Șefredactor: **Wasserstrom Sándor****REVISTA EVREIASCĂ**Redactor responsabil: **Leitner Zoltán****Hámáni másolat ...**

Der Führer spricht!

azért mi ne csüggedjünk

A világ valamennyi ujságja bőven kommentálja Hitler legutóbbi beszédét. Természetesen mindenki a maga felfogása szerint magyarázza a hitleri kijelentéseket. Sokan objektíve állapítják meg, hogy ilyen nyugtalanító jelensége évszázadok óta nem volt Európának és az egész világnak; mint a jelenlegi német vezér. Hiába minden „megnyugtató”, azok, akik érzik a kendőzés mögött a rideg valóságot, tudják, hogy csak az esetben kerülheti el végzetét a világ, ha a német imperializmus minden kívánságát teljesíti. Ha majd a nyugati hatalmak rideg és merev álláspontot foglalnak el a gyarmati kérdésben, akkor Németország majd a sarkára áll és fegyverrel kezében követel.

Fegyverrel kezében követel, de még ez sem jelenti azt, hogy a fegyvert el is fogja sütni. Mert gazdaságilag rosszul áll. Ezt már tudtuk akkor is, amikor Schacht ilyen értelemben nyilatkozott Londonban és utána rögtön meg is bukott. Hitler sem kendőzi a valóságot. Az azonban már gazdasági analízisből is látszik, hogy gyarmati igényeivel egy véli, megszűnnének a német nehézségek. Milliárdokat kell előbb még investálni a gyarmatokba, ami szintén nincsen meg és amelyet kölcsön szeretne kapni a nyugati államoktól, mert ezeknek még van aranyuk. Hitler Adolf vezérnek arany kell, habár végtelenül megveti az aranygazdálkodást és évekig anélkül igyekezett gazdasági életét beállítani. Arany kell neki, mert nincsen elmélszere és nincsen olyan számos iparcikke, amely nélkül nem létezhet egyetlen állam sem, főleg az nem, amely minden keresetét improduktív fegyverkezésbe fekteti.

Pénz kell neki és úgy látja, hogy a pénz három főhelyen akkumulálódott. Párizsban, Londonban és Newyorkban. A demokrácia három empóriumában, ott, ahol a szólás és sajtószabadság van, ahol megmondhatja mindenki a véleményét. És, mert Hitler a zsidóságot féltelenül gyűlöli, a három világcetrumban a zsidók és a világ haladott szellemű közvéleménye nem szereti Hitlert. Nem szereti programját és nem bírja pogromait, — mert semmiféle pogromot nem szeret. Nem bírja állandó kardcsörtetését, nem bírja metódusait, amellyel a világot állandó rémületben tartja.

De nem mondhatta ki nyíltan, hogy gyűlöllek titeket, franciák, angolok, amerikaiak, nem mondhatja, mert ezeknek sok fegyverük van és ha akarják, még mindig legyűrhetik az éhes német óriást. Burkoltan támadja. A zsidó demokráciát támadja. Ugy állítja be, mintha a franciák és angolok nagyszerűen megérthetnék egymást a németiséggel, — ha a zsidók nem állnának utjukba. Holott ez nem igaz. Mert a „világ-

zsidóságnak” nincsen ilyen hatalma. Vajjon hol lenne ez a hatalom? Azokban az erdőkben, amelyekben a lengyel és francia-belga határon zsidó tizekrek bolyonganak étlen-szomjan? Vagy a lengyel gettóban? Vagy a második zsidótörvényt tárgyaló Magyarországon? Merre és hol? Talán mert még van egy kis szavuk Rooseveltnél, ezzel akarja bizonyítani Hitler, hogy a világ közvéleményét irányítjuk? Hát elmebajos, vagy kiskorú az emberiség, hogy a „zsidóktól” hagyja magát vezetni? Ez az egyik nagy valótlansága és ferde beállítás.

Hitlerék azt vallják és hirdetik, hogy senkitől sem félnek ezen a világon. Senkitől sem, csak a zsidóktól! Attól a százezernyi németzsidó férfitől, akik gyermekeikkel, feleségeikkel együtt népkonyhán étkeznek és örvendenek, ha egyik napról a másikra a pusztá életüket és létüket menthetik? Nyolcvan milliónyi állig felfegyverezett ember fél ettől a maroknyi szerencsétlen embertől? Ki hiszi ezt el neki? Németországnak annyi gépfegyvere lehet, ahány felnőtt zsidója. És mégis fél? Mitől? Miért? Talán saját nem létező lelkiismeretétől?

A gyűlölet nem logikus és főleg nem Berlinben. Hámáni szavak csendültek fel a mikrofonban. Lhámid lhárajg esz kol hajhüdím, kiirtani az összes zsidókat, mint egykor Perzsiában, Ahasvérus király idejében. Vajjon mi lett a hámáni vég? Mi nem tájékozva és nem fogvicorgatva, hanem erkölcsi fölényünk biztos tudatában, a történelmi ismeretében és a realitások mérlegelésével nem mondunk egyebet: könnyű bennünket kitosztani, letörni, megalázni, mert gyengék vagyunk, védtelenek és szerencsétlenek, de a végső siker a miénk lesz!

Składkovski lengyel minisztereinek mondja:

Palesztina a zsidó emigráció legjelentősebb országa

Varsó. — Składkovski miniszterelnök a sejm ülésén elhangzott interpellációkra, amelyek a zsidó emigráció meggyorsítását követelték, a következő nyilatkozatot tette:

— A kormánynak is az a véleménye, hogy a zsidó kérdés megoldásának céljából kívánatos a zsidó lakosság számát kívándorlás által megkisebbiteni. Ezt nemcsak politikai, de gazdasági és néprajzi megfontolások is követelik. A kívándorlás nincs ellentétben az állam érdekeivel. Épp ezért a kormány minden lehető el fog követni annak megnagyobbítására. A zsidó lakosság maga is élénk érdeklődéssel viseltetik a kívándorlási tervek iránt. Éppen ezért a lengyel kormány oda fog hatni, hogy a zsidó kívándorlás számára megfelelő területek találtsanak. A lengyel kormány meg van

De győzni mégis mi fogunk! A zsidó szellemiség, az ebből fakadó keresztényi szeretet mégis győzni fog a barbár öspogányság fölött. Mi túléltük az összes történelmi kataklizmákat és kintől torzult arccal, de mégis mosolyogva nyíltan hirdettük, hogy túléljük Hitlert is. A világ szemébe nem lehet port hinteni, nem hályogos az, hanem tisztán lát és aki még eddig nem látott, az látni fog később. Mi zsidók nem tudunk mozgósítani, nem tudunk embermilliókat csatarendbe állítani. Azért mer így beszélni velünk a német vezér. De védtelenségünk és letiprottságunk — a mi igazi nagy erőnk. A szellemiség fegyvere az, amit nem vehet el tőlünk senki a világon. Még Hitler sem. És ez a szellem legyőzi majd őt is! Nem azért, mert mi mondjuk, hanem mert ez az Igazság. És ennek győzni kellett a nyers erő felett, mert, ha ebben nem hinnénk, akkor összeomlana nemcsak hitünk, hanem az egész erkölcsi világrend is, amelyért annyi vér folyt évezredekén át.

Ki akar irtani bennünket? Soha! Meg akar semmisíteni? Soha. Nekünk jogunk van az élethez, épen úgy, mint minden más emberfiának! Nem uralkodni akarunk, csak élni. Nem aranyat gyűjteni, csak enni. Nekünk is vannak gyermekeink, akiket hiába akart Faraó a Nilusba fojtani. Hiába gyújtották meg a spanyol máglyákat is, hiába voltak az ukrainai pogromok. Mi mégis élünk és itt vagyunk. Túléltük a cárizmust, túléltük az összes despotákat és túléljük minden idők minden Hámánját. Nem fegyverrel, nem karddal, hanem a szellemmel indulunk az egyenlőtlen küzdelemben. De Dávid legyőzi mégis csak Góliátot, ahogy legyőzte mindenkoron a történelem folyamán.

A kis Dávid ne féljen. Szellemi parittyái majd homlokán találja a teuton törpeóriást és nem mi fogunk elpusztulni, hanem azok, akik bennünket oly emberletti embertelenséggel gyűlölnek. Ebben a hitben ne csüggedjünk, hanem bizzunk — a hitleri beszéd után is, sőt annak dacára is — a boldog zsidó jövőben!

róla győződve, hogy ez az akciója pozitív eredményekkel fog járni.

— A lengyel kormány — folytatta a miniszterelnök — jóakarattal figyeli a Palesztinába irányuló kívándorlást, amely a zsidó emigráció egyik legjelentősebb országa: mégis azon a véleményen van, hogy Palesztina csak részben képes a kívándorlás kérdésének megoldására. A külügyminisztérium kész a zsidó kívándorlással összefüggő kérdések megoldására tervet kidolgozni.

A lengyel kormánypárt egyébként új zsidó törvényjavaslatot dolgozott ki, amely a zsidók jogfosztását készíti elő. A javaslat kategóriákra osztja a zsidóságot a kitérés és frontszolgálati érdemek szerint. Ugyancsak bekívánja vezetni az állampolgársági revíziót is.

Sulyos feladatok várnak az erdélyi orth. Központi Irodára

Február 8-án választmányi ülés lesz Kolozsvárott

Az erdélyi ortodox Központi Iroda február 8-án Kolozsvárott választmányi ülést tart, amelyre a vezetőség ideiglenes megoldási kérdését tüzték ki napirendre. Az Iroda vezetésének provizórikus megoldása ismét sulyos problémákat vethet fel az ortodoxia vezető köreiből. Kétségtelenül erőteljes differenciák lennének, ha most az ideiglenesség jelszava alatt bárkit is delegálnának az Iroda élére. Az ilyen provizóriumok rendszerint visszahívásig szoktak történni, aminek végül is definitív jellege van és amelyek egyidejűleg nem respektálják az alapszerű alkotmányosságot sem. Az ötévenkénti választások megelőzése volna amelyből még négy év van hátra és az ideiglenes tisztség betöltésének sulyos kihatásai volnának a jövőre nézve.

Értesülésünk szerint az elnöki tisztségért főleg a rabbi karnak két ismert tagja között folyik erőteljes versengés, amely természetesen felborítja azt a harmonikus egyensúlyt s munkát, amelyre ma az erdélyi ortodoxianak oly nagy szüksége van. Talán soha oly rendkívüli teljesítményeket nem kellett zsidó központi szervnek végezni, mint amilyen most járul az erdélyi ortodox központi irodára. Olyan sulyos időkötélünk, hogy nem lehet kicsinyes párt és egyéb érdekekért energiát, pénzt és zsidó erőt pazarolni. Amikor egyenesen hírtájsunkra adja ki a jelszót Európa egyik legnagyobb államának feje, akkor nem lehet ily kicsinyes érdekekért veszekedni és hajbakapni. Ha valaha nem volt frázis, úgy ma valóban nem az, hogy életről és halálról van szó és minden zsidó erőt és energiát a közösség javára kell összpontosítani. Minden tiszteletünk a rabbikaré, de nézetünk szerint ma inkább, mint valaha szükséges az, hogy független világi emberek álljanak az Iroda élén is. Nem vallási kérdésekről van szó, hiszen ezen a téren 110 százalékos autoritását nem vitatja el senki a rabbikartól. De vannak más sulyos napi problémák is, mint emigráció, átrétegződés, vagyongvédelem és zsidó közvagyon intakt megtartása. Olyan feladatok ezek, amelyeket praktikus és az élettel szoros nexusban álló férfiak értenek és érthetnek csak meg teljes mértékben.

Leghelyesebb volna az, ha a mostani két világi alelnök egy Bukarestben élő zsidó prominens férfitől, vagy hármas direktóriumot alkotnának, akik vezethetnék közmegegyezésre az orth. zsidó Iroda ügyeit. Vezetnék oly módon, hogy az még az Irodának anyagi megterhelését sem jelentené. A bukaresti megbízott elnökségi, illetőleg direktórium tag pedig állandó kapcsolatot tarthatna fenilletékes kormánykörökkel, amelyre ma napmint szükség van.

Tekintettel arra, hogy a zsidóság politikai instrumentumai ma nem működhetnek, többszörösen fontos, hogy ezeknek a szere-

pét azok a szervek vegyék át, amelyek szívesen toleráltak a hatóságok részéről is. Ilyen az ortodox Központi Iroda is, amely vallási szerv ugyan, de mégis összekötő kapcsolatot, amely az új feladatoknak is meg kell feleljen és nem szabad, hogy a régi keretek szűk korlátai mögött maradjanak, hanem ki kell egészítsék azokkal a nagy küz-

Herczeg Ferenc megszólalt...

Nem tagadjuk, nagyon örvendünk ennek a komédiának, amely most Budapesten folyik. Megkezdtek a zsidókon a fajkutatást, folytatódik most már minden vonalon és olyan lelki tragédiát készít elő, amelyet ha kihover is a magyarság, de évezedekekig viselheti nyűgeit és nem tudni, hogyan végződik.

De beszéljünk szabatosan: elkezdtek kutatni a zsidószármazást. Kiknek ereiben folyik zsidó vér. És elkezdtek kirugni őket a pozíciókból. De mert nem voltak felkészülve eléggé erre a nagy túlekedésre, jöttek olyanok, akik inkább németek, mint magyarok. Belföldön és külföldön egyaránt megindult a nagy invázió a megüresedő pozíciók elfoglalására. Mi már többször megírtuk, mert előre láttuk, hogy legközelebb hosszú ebből a nagy zsidóüldözésből az igazi fajmagyaroknak lesz. Jólátunk hamarabb beválni, mint gondoltuk volna. Az igazi magyarok a „turániak” erre észbekaptak és cikkekben, brosúrákban, beszédekben kezdték felrozni a magyarokat, hogy két szék között a pad alá esnek. Nem lesznek zsidó vezérigazgatók, de magyarok sem. Ellenben lesznek fajnémetek és lassankint csak „altisztek” lesznek magyarok, vagyis szolgák és bakterek. Ellenben a magas pozíciókat minden vonalon jó hitlerista svábok veszik el. Már észreveszik és olyan fajlemzési processzus kezdődik, amelyek nem a zsidókra, hanem a magyarokra lesz tragikus következményekkel.

Kiderül majd, hogy Corvin Mátyás sem magyar. De Petőfi Sándor sem. És a régi Magyarországnak sok-sok fia. Majd kielemezik, hogy Damjanich szabadsághős sem volt magyar, meg Bem apó sem. De Rulikovszkyért is lengyelhonba kell menni. Az arisztokráciáról is kiderül majd, hogy jórésze nem magyar.

És amikor megindult a nagy vita, rögtön közbeszólt Herczeg Ferenc, a legünnepeltebb magyar író, aki mindent elért a magyar glóbuszon, amit íróember elérhet. Legmagasabb helyen elismerték már évtizedekkel ezelőtt tehetségét és rátermeltségét, elfeledték neki azt is, hogy még most is „Herczeg”-nak hívják, nem is magyarosította meg nevét és most „közbeszólt” és azt mondja: Ne nagyon legyenek antinémek a magyarok, mert különben a magyarországi 600.000 német a 80 milliós németiséghez csatlakozik. Ezt mondja Herczeg Ferenc, a Bizánc, a Kékróka, a Gyurkovits lányok és a többi szindarabok, regények szerzője. Tehát ő is ott akarja hagyni a magyarságot, mert most jobb „németnek” lenni. Bezzeg egyetlen magyarországi zsidó sem tette volna ezt meg, hanem hűséggel szolgálná az állameszmét és ha ilyet merne is mondani. — joggal — azonnal lehazaárulóznák. De ennek a sváb írónak ezt is megbocsájtják. Soha még ilyen tévedést nem követett el a

delmes feladatokkal, amelyek a zsidó vallási intézmények megvédése és fenntartása mellett a zsidó eixztenciák védelmét is célozzák, minden politikától vagy részrehajlástól távol.

Reméljük, hogy a szerdai választmányi ülés a komor időknek megfelelő hangnemben és hangulatban fog lefolyni és azon az erdélyi zsidóságra hasznos eredmények fognak mutatkozni. Nem lesznek harcok, meddő viták és összezördülések, mert a fölösleges viták és szembenállások luxusát nem engedheti meg magának a zsidóság. Sohasem tehetné, de főleg ma nem! Össze kell fogni békés harmoniában, mert különben elvesztésre vagyunk ítélve.

magyar nemzet, mint most ezzel a fajkutatással. Herczeg után jelentkezni fognak a többiek is. Ahogy Szabó Dezső is elmondta és hirdette évekkor ezelőtt, hogy erében román vér folyik, mert anyja Millye lány volt. És Bud János, a volt magyar pénzügyminiszter is román származású. És hányan még?

Heinrich, Hóman, Taszler, Fangler, Eckhardt, Scitovsky, Majzler, Friedrich, Keresztes-Fischer, Reményi-Schneller, Darányi-Dreisler, Sztranyovszky — ezek fajmagyarok? Majd kiderül, hogy melyik tót, melyik szerb, melyik román, melyik német. — És akkor mi lesz? Ezer pártra és ezer frakcióra fog oszlatni a tízmilliós ország. Valamelyik magyar költő mondta:

— Székely kezdi, székely bánja... magyar kezdte, magyar bánja. A zsidók belepustulnak ebbe, de nem terem ebből babér az igazi „turáni” magyarságra. Jönnek a Herczeg Ferencek és valamennyi németté válik, elárulja a magyarságot, amit soha nem tett volna meg más. De nekik szabad, mert mögöttük Hitler nyolcvanmilliós népe áll és most belerugnak a tízmilliós néphe. Ugy kell nekik...

— ELJEGYZÉS. — Adler Hannát, Adler József tordai főrabbi leányát eljegyezte Berkovits Dávid rabbi, akit a segesvári orth. hitközség egyhangúlag főrabbiának választott meg.

— A VELENCEI PATRIARKA BARBARSÁGNAK MINÓSÍTI A FAJGYŰLŐLETET. Az Osservatore Romano, a Vatikán lapja, közli Adeonato Piazza kardinális, velencei pátriárka legutóbbi prédikációját, amelyben többek között a következőket mondta:

— Ha szemére hányják az egyháznak azt, hogy védelmébe veszi a zsidókat, úgy erre csak azt mondhatjuk, hogy az egyház egyetemes küldetését végzi, amely abban áll, hogy minden ember megkapja természetfölötti jussát. A fajelmélet nem egyéb, mint a materializmus kinövése. A kommunizmus és a morbid újpogányság egyaránt elitelendő, mert mindeketten a kereszténység megsemmisítésére irányulnak. Mindkét mozgalom ugyanarra az eredményre vezet: a dzsungelhez és a barbársághoz való visszatéréshez.

— A CSEHSZLOVAK KORMÁNY 500 EZER FONTOT JUTTAT ÖTEZER ZSIDÓ MENEKÜLT KANADÁBA VALÓ KIVÁNDORLÁSÁRA. A prágai kormány 500 ezer font devizát engedélyezett ötezer zsidó menekült számára, akik Kanadába vándorolnak ki. A menekültek legnagyobb része a szudetavidékről származik. A hivatalos kommuniké hangsúlyozza, hogy a menekültekről való gondoskodásban a kormány nem tesz különbséget a fajok és nemzetiségek között és pontosan betartja az egyenjogúság alapelvét.

Rotschildék párisi estélye

A „Berliner Illustrierte Zeitung”, amint a neve is mutatja, berlini képes lap, amelyre az utolsó oldalon a német törvények szerint példányszáma is rajta van. 1.400.000 példányban nyomják ezt a náci lapot, amely teli van spanyol és kínai csataképekkel. Megint egy ágyú és megint egy tank. Csak a lap vége felé van néhány „társadalmi” kép. Egy estélyt mutat be és pedig a párisi Rotschildék egyik nemrégiben lezajlott estélyét. A terített asztalt mutatja be és még a képhez szóló szövegben észrevehetjük a tendenciát. Azt írja: ime így szórakoznak palotájukban a dúsgazdag Rotschildék, akiknek asztala roskadáig teli van arany evőeszközökkel és mennyi briliáns, s mennyi nagy kincs. Külön detektívek vigyáztak a sok drágaságra és külön ciceroné volt, aki a falak függő képeit, a festészet csodáit ismertette a sokszáz előkelőség előtt, akik előzőlötték a palotát. Természetesen azt már nem írja meg a hírler lap, hogy aki csak számít a Rotschild estélyén, akinek a francia köztársaságban megbocsájtják azt a két legnagyobb bünt, amit Berlin nem bír el. Hogy valaki gazdag és zsidó legyen egyszerre.

Amikor a szolid és különben elegáns képeket látjuk, amelyekről még megjegyzi a lap, hogy különös nehézségekbe ütközött megszerzésük, az az érzésünk, hogy itt valahogy azt az érzést látjuk kialakulni, amit a rabolni kész emberek éreznek egy drágakövekkel teli kirakat előtt. Mily jó is volna

néhány napra benyomulni Párisba és a Rotschild-palotából elhurcolni az aranyakat. Amint az Bécsben sikerült. Milyen jó volna a „zsidók” aranyát elvinni Párisból, a Rotschildékét meg a többiekét. A középkori rablólovagok érzésvilága dulhat ezekben a horogkeresztes keblekben, akiknek minden vágyuk a rablás volt, a kincsek halmozása. Jó sok fegyver, sok zsoldos és lecsapni a vándorló, kereskedő zsidókra. De elvégre „fejlődött” a világ. Ma már üvegből és acélból épül a berchtesgadeneri „vár”, a legfőbb várur részére és még mindig vannak Frankföldön gazdag Rotschildok, mire kell a sok fegyver? Mert még Párisban és Londonban van egy-két gazdag zsidó. Elvenni tőlük — ez a „törvénelmi” feladata a nemzeti szocializmusnak, mert minden kincsnek — Berlinben a helye.

A magyar rabbikar nem fogadja el...

Legyünk tisztában a kérdéssel; a magyarországi ortodoxia legfőbb szervénél, a Központi Irodánál is felmerült a kérdés és legutóbb a nagyváradi hitközség közgyűlésén is. Lényege a kérdésnek: adakozzon-e az ortodoxia Keren Kajemeth céljaira vagy sem? Ugy határoztak, a második zsidótörvény tárgyalása idején, hogy „változatlanul fennállanak az ortodoxia vezetőinek régebben hozott határozatai”. Tehát a rabbikar nem hallott semmit, hogy mi történt a Lajtán túl és nem

hallja, hogy mi történik a Király-uccában, meg a többi zsidó lakta helyeken. Nem tudja, milyen kétségebeesett helyzetben van a zsidóság? Nem tudja, hogy a zsidók menni akarnak Palesztinába? Dr. Deutsch Adolf „országos képviselősi tag” Párisba ment tárgyalni emigrációs ügyben. Természetesen tárgyalt és egyetlen konkrétumot nem hozott. Nincs hova menni — mondotta a doktor ur, ezt mondták neki Párisba. Tehát az eredmény: nincs hova menni, de Palesztináról nem lehet szó.

Ne hagyjuk magunkat szédíteni és foglalkoznunk is kell vele, mert a nagyváradi ortodoxia egyrésze is ezt a határozatot hozta fel érvül arra, hogy ne adjon a Keren Kajemethre a templomokban. Nem adnak, de vallásos zsidók tízezrei találták meg életlehetőségüket éppen azért, hogy erre az „istentelen” célra adakoztak. Be kellene mutatni ezeknek az uraknak, hogy lássanak egy statisztikát arról, hogy hány ortodox életét mentette meg az a sok magyar ortodox által nem támogatott zsidó alap, amely mégis országépítéssel foglalkozott.

Ne hagyjuk magunkat szédíteni, tehát mondjuk meg nyíltan. Miért nem határozták el a pesti Iroda gyűlésén, hogy maguk csinálnak egy nagy akciót, közös erőfeszítéssel, a többi Palesztina-építő szervekkel. Az jól jött annak a szatmári rabbijelöltnek és Teitelbaum-hívőnek, aki az elmúlt héten bucarestii cionisták segítségével és a mi támogatásunkkal Palesztinába távozott sürgősen és hirtelen. Erre jók a cionisták is, de pénzt adni nem. Az ortodox rabbikar valóban nem látja, mi történik a nagyvilágban? Vagy struccpolitikát folytat? Még mindig az ócska utat járja. Ezer éve nem volt olyan sanyaru helyzetben a világ zsidósága, mint most. És még mindig „rég”, nem időszerű határozatra hivatkoznak. Csak akkor fognak felébredni, ha majd összeomlanak a hitközségeink és nem lesz miből éljenek a rabbi urak és a „kléé kaides”. Akkor majd másképpen beszél-

A Baál-Sém legendájából:

Kincs az erdőben

...Ez a csodás történet egy tanulatlan, egyszerű falusi zsidóról szól, aki egy vendéglőt bérlet. Becsületes, istenfélő ember volt, naponta háromszor imádkozott, hetenként egyszer szoltárt olvasott és tehetőségéhez képes jótékonykodott, megelégedett volt a megélhetésben és nem kívánt Istentől nagyobb szerencsét, csupán annyit, hogy ne éhezzen. Volt kenyere, szombatra kalácsa és egy darabka hus, sőt néha hal is a háznál. Ha vendég tévedt be hozzá, az sem ment el éhesen s a falusi zsidó ennyivel beérte és nem is kért többet Istentől. Hogy meggazdagodjék, ahhoz nem volt elég ügyes, de gyermekekkel meg volt áldva: nagyokkal, kicsinyekkel, akiknek nem volt egy jó ruhájuk s meztől jártak. A legidősebb lány már husz éves, vagy még több volt, de még mindig meztől és rongyokban járt s busult, hogy a faluban kell savanyodnia, mert egy jobb ruha és cipő hiánya miatt nem mehetett soha a városba s ha valaki a faluba tévedt, szegényében nem mert mutatkozni előtte. Éjszakákon át hullatta emiatt könnyeit a párnájára. De az apa mindezzel nem törődött; nem éhezett s már ezért hálásnak kellett lennie Istennek. Az sem okozott neki gondot, hogy a lány már felnőtt. Bizonyára — gondolta — a megfelelő férjéről már gondoskodott a Mindenható számára, csak bizalommal kell lennie iránta, nem kell őt figyelmeztetni. Csak egy dolog bántotta a falusi zsidót, hogy ritkán érkeznek hozzá vendégek s így ritkán tehet eleget a vendéglátás kötelességének.

Igy éledgett a mi falusi zsidónk és senki sem tudott róla, csupán a szent Baál Sém Tow. Egyszer aztán — éppen szombat kimenetele volt, nyár, a cédrusok illatoztak, az égen milliárdnyi csillag tűndökölt, — amikor Baál Sém pipáját szívta, a távolba merengett és mosolygott, aztán a nyitott ablakhoz lépett és kikiáltott:

— Aleksza!

Aleksza volt a Baál Sém szolgálója és kocsisa, aki a hívásra azonnal az ablaknál termelt.

— Fogj be — parancsolta neki ura. — Utazunk.

Aleksza nem kérdezte, hogy mikor, vagy hová besietett az istállóba, kihozta a lovat és szekeret, rendbehozta a lószerszámot, aztán jelentette:

— Befogtam!

A Baál Sém erre kilépett az ajtón, s chassideus felebarátjaival és néhány ifjával együtt beszállt a kocsiba. Aleksza megcsördítette ostorát, a lovacska nekifiramodott és a Baál Sém mosolygott; valószínűleg örült ötletének. És amikor a városból kiértek, odaszólt a kocsisnak:

— Aleksza, fordulj meg s engedd, hogy szabadon fusson a ló.

Aleksza engedelmeskedett.

Az éjszaka csillagos volt, lágy szellő fujdogált és a Baál Sém jókedvében énekelni kezdett. A chassideusok vele dudoltak és mielőtt észrevették volna, a lovacska nyilsebesen áthaladt az erdősen, falvakon, eltűnt az éjszaka is, az ég kivilágosodott s az erdőkoszorúza hegyek felé szállt a nap. Ekkor a lovacska megállott ott, ahol egy kis vendéglő várakozott az országot szélén s a mi falusi zsidónk kilépett az ajtón. A vendégek, mintha édes álomból ébredtek volna, hunyorogni kezdtek és leszálltak a szekerről. A falusi zsidó odavolt az örömtől: ilyen vendégeket küldött neki az Isten, öregeket, fiatalokat, selyemben, prémes kalapban, zsidók, akiket öröm látni — és tulzott barátsággal hívta őket házába.

Eközben Aleksza megtudakolta a falu nevét, amely napi járásra esik a várostól, de egyáltalán nem csodálkozott, hogy egy éjjelen át megtették az utat, mert hasonló csodákat élt már át. Mosolyogva és vállvonogatva fogta ki a lovat, tőle alá húzta a kocsit s az állatot az istállóba vezette:

— Egész éjjelen át utazunk s hűvös volt a hajnal. Tudnál-e valami meleg ételt készíteni? — kérdezte a Baál Sém a vendéglőstől.

— A legnagyobb készséggel! — válaszolt a fa-

lusi zsidó s be sem várva, hogy felesége és gyermekei felkeljenek, hanem maga sietett az istállóba, megfejté a tehenet, begyújtott és felszolgált a meleg tejet. A vendégek megitták a tejet, elmondták a reggeli imát s mire befejezték, kivilágosodott és a chassideusok énekelni kezdtek. A mi falusi zsidónk figyelte mindezt és szíve dagadozott az örömtől, mert ilyen vendégei még nem voltak és életében nem hallott még így imádkozni és énekelni. Később megkérdezte a Baál Sém, hogy tudna-e nekik valamit enni adni?

— A legnagyobb örömmel! — válaszolt boldogan a falusi zsidó és besietett az éléskamrába, ahonnan friss tojást, kenyeret, vaját, sajtot és más jó ennivalókat hozott elő.

Étkelés után így szólt a Baál Sém:

— Nos, szeretnénk most egy kicsit pihenni, merő fáradtak vagyunk az éjszakai utazástól.

Erre a falusi zsidó elsietett, hozott egy nyaláb friss szalmát, megágyazott és a vendégek elaludtak. Ébredés után megmosakodtak és a Baál Sém ismét szólott:

— Készíts nekünk valami jó vacsorát!

— Mit kívántok? — kérdezte a falusi zsidó.

— Husételt — volt a válasz.

— Husét a faluban?... Szárnyas még csak volna, de nincs sakter.

— Majd egyikünk lesz a sakter — nyugtatta meg a Baál Sém.

A vendéglős már sietett is a faluba, szárnyasokat hozott és ünnepi ebédet készített. Este ismét megágyaztak, de most a vendégek kerültek a szobába, míg a falusi zsidó és családja a söntésben a földön aludtak, de a Baál Sém nem törődött ezzel és az ámuló chassideusok sem kérdezték okát. A söntésben azonban teljes volt az öröm s mit bánta most a mi zsidónk a részeges parasztokat és cselédekét, akikből egyébként élt, amikor ily kedves vendégei voltak! A boldogságtól összeszorult a szíve.

A Baál Sém a chassideusokkal együtt továbbra

nek. De amíg az ő existenciájuk biztonságban van, addig el a Palesztina-eszmével. Még mindég a régi lemez. Pedig de lejárt már ez magát. Még mindég nem látnak? Még mindég nem?

Francia négyes

A véletlen sokfelé sodorja az embert. Többek között e sorok írója egy olyan nagyváradi helyiségbe került véletlenül, ahol egy nagy társaság kezdett lassankint gyülekezni. Jórészt keresztény magyar ifjúság. Leányok és fiatalemberek. Vidámak voltak, nevetgéltek, a fiatalok gondtalansága ült az arcukon. És mert nagy bábra készültek: a táncotánára a francia négyes régi kedvenc figuráira tanította őket. Jókedvük volt, amint a sasszékat táncoltatták és illegették-billegették magukat a zene ütemeire.

Valami nagyon feltűnt bennem, megasztaltársamban, akivel éppen az emigráció kérdéséről tárgyaltunk. Arról a 720 emberből álló vonatról, amelyről már irtunk és akik már egy tengeri hajón mennek egy új hazá felé. A zsidó ifjúság fájt bennünk, akiknek egy csoportjától éppen akkor váltunk el, mielőtt ezt a „francia négyes” jelenetet néztük volna.

Hogyne fájt volna ez, amikor ott látjuk a nemzsidó ifjúságot, amint legőbb gondja egy táncfigurára. Mi örvendünk annak, ha gondtalan és jókedvű fiatalok élnek, mert nincsen szebb és szívet derítőbb, mint nevető leányok és mosolygó fiatal férfiarok. De miért járjon éppen a mi zsidó fiatalágunk oly rettentő gondok között? Mit vétettek ők a világnak, hogy ők nem lehetnek soha nevetők, mert nekik nincsen, ahol meg hagyják őket élni? A mi fiatalágunk hatalmas „francia négyes”-re készül. Egy tánclepet, amely itt kezdődik Európában és ha minden jól sikerül — Palesztinában végződik. Nagyon fájt látni, amint mi nem

részesülünk a gondtalanság privilégiumában. De azután megvizsgáltam. Elvégre történelmi időket élünk, a zsidóság feladatai gigásziak, új nagy népi feladatok előtt állunk és ha ez a generáció nem is, de az elkövetkező talán már a saját földjén, biztos talajon majd újra lehet gondtalan, táncos, vig és boldog, mint volt egykor a zsidó házában, s rövid pillanatokig a szétszórtaságban is. De most a „dans macabre”-t járjuk, a haláltáncot, amely végül az „élet tánc” kell legyen. Csak járják ők a francia négyest, s ha a mi fiatalágunk nem lehet gondtalan, felvirradhat még nekünk is... lehet a mi fiatalágunk is boldog és gondtalan...

Csináljunk egy cserét

Meizler Károly svábba oltott magyar parlamenti képviselő interpellált a dunaparti gyönyörű palotában. Azt kérdezte, hogy a már elindított zsidó vagonok, amelyek Tel-Avivba viszik a zsidók butorait, ingóságait miképpen kerülnek ki, mert a magyar keresztény közvélemény tudni kívánja, hogy miképpen bonyolítódik le ez a kivándorlás. A zsidók vagyona a nemzeté, amely fölött ők nem rendelkeznek — mondta a szimpatikus honmentő ur.

Ruppert Rezső közbekiáltotta ugyan, hogy: „ez kommunizmus, amit Ön mond”. Majd a külföldi magyarokat kívánja vissza Végler Károly és olyan szellemben óhajtja elintézni a magyar külföldi zsidók kivándorlását, ahogy az Németországban történik.

Ruppert Rezső újra közbeszólt: „Őn nagyon vérszomjas, hozatok egy pohár vért! Hagyják a zsidókat dolgozni, akkor nem fogunk kivándorolni.”

Nekünk az ötlet tetszett a szélsőséges antiszemita beszédben. Amikor azt mondta, hogy jó volna a külföldi magyarokat visszahozni, ebben mi is igazat adunk nekik. Sőt, rögtön tanácsot is adunk. Lépjenek érintkezésbe az Egyesült-Államok kor-

mányával és rögtön mindent meg lehetne oldani. Hiszen ott körülbelül annyi magyar él, ahány zsidó Magyarországon. Tessék egy szék cserét csinálni. A zsidók menjenek az Egyesült-Államokba — boldogan mennének — és jöjjenek vissza a magyarok. Sőt, a gyontranzsfer is el lehetne intézni. Szép is volna, gyönyörű, ha megindulna egy ilyen „csere”. Csak igyekezzék megvalósítani Meizler képviselő ur. A zsidók nem lesznek ellene. Elvégre gyönyörűség a Tisza partján élni, a szép alföldi rónaság, de nem a zsidó életnek az atmoszférájában, amely ma ott divik. Akkor inkább a Missisipi mellett.

Nem a zsidók vágnak el, hanem kinézik onnan. De legyen meg a „csere”. Jöjjenek vissza a keresztény magyarok a világ minden részéből és menjenek helyükbe a zsidók. Szép gondolat, csak akadna valaki, aki azt megvalósítani igyekszik és tudja is.

Abban a szép gótikus épületben, amely az építészeti alkotások remeke a pesti Dunaparton, soha ilyen beszédek nem hallottak, mint mostanában. Átvette uralmát a zsidóellenesség, holott, akik még egy kicsit tisztán látnak, azok olvassák el dr Szüllő Géza szavait, aki, mint a szlovenszói magyarság vezére, ellene van a zsidógyűlöletnek és sajnálja, ha megbontják a rendet és nyugalmat.

De mindezen felül — legyen meg a csere. Szimpatikus gondolat.

Budapestre utazók figyelmébe

Orth. kóser penzió Budapest központjában; Andrásy-ut 43. szám. Modern kényelemmel berendezett ragyogó tisztá szobák folyóvízzel. Kívánatra diétás konyha. Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos:

Friedman Józsefné

Kármel-pansio (Andrásy-ut 43)

Telefon: 12-89 67.

vagy Oradeán: özv. STRASSER IGNATZNE
Strada Nicolae Iorga 17. szám alatt.

Is ott vendégeskedett s másnap hasonló ünnep volt: reggel tej, tojás, vaj, sajt, kenyér és minden jó imádkozás után és este tyúk, liba, pulyka, kacsa és arany-leves — és másnap újra kezdődött minden. A falusi zsidó vidám és boldog volt és úgy érezte magát, mint a paradicsomban. De minden forrás kiapad egyszer és a vendéglőstünk forrása oly szűkös volt. Amikor a mi falusi zsidónknak már egy fillére sem volt, a parasztokhoz szaladt, hitelbe vásárolt szárnyasokat, eladósodott, de mégsem törődött vele, hanem boldog volt, hogy barátságos lehet ily vendégekhez. Így volt ez szerdán és csütörtökön, felütötte fejét a szükség a házbán: minden készlet elfogyott és többet nem lehetett hitelbe kapni. Nap nap mellett tíz-tizenkét vendéget ellátni, amikor ő maga oly szegény ördög volt! Most már éheztek a gyermekei s nem volt egy falásnyi kenyérük. Ekkor a falusi zsidó házról-házra kezdett járni, hogy egy tyukot, vagy egy libát szerezzen, de senkire akart többet hitelezni és üres kézzel kellett hazatérnie. Csaknem meghasadt a szíve emiatt. A szegénység elöntötte arcát s életében először érezte a szegénység gyötrelmeit. Most már kínos, hogy felesége és gyermekei rongyos ruhában és mezítláb járnak és hogy mi lesz a legidősebb lánnyal, aki már elmúlt husz éves és nincs egy rendes ruhája, nem is beszélve a hozományról! És a ház? Valóságos rom, a tető lyukas, a falak repedezettek s csak néhány öreg pad és üres hordó van a házbán. Szegénység, nyomor, és keserű szükség!... Kibuggyant a könny szeméből, végigcsorgott arcán s ég felé emelve kezét, panaszkodni kezdett Istenhez:

— Meennybéli Isten! Miért nem segítesz rajtam?! Segíts meg, segíts!

És csak erre várt a Baál Sém...

Már lemenőben volt a nap, amikor a falusi zsidó hazatért és vendégeit utrakészen találta. A lovacska befogva és Aleksza a bakon. Lesujjva és könnyes szemmel kérdezte:

— Már el akartok utazni?

A Baál Sém mosolygott.

— Mit keresnénk még itt? — mondotta. — Amid volt, már mind elfogyasztottuk.

Szégyenkezve hallgatót a falusi zsidó és újra könnyezett.

— Elkísérel bennünket egy darabon? — kérdezte ekkor a Baál Sém.

— A legnagyobb örömmel! — válaszolt a falusi zsidó felvidulva, mert hiszen kedves kötelesség a vendégeket elkísérelni.

Befogta lovát kis szekérébe s együtt indultak utnak. Ekkor már esteledett, sötét fellegek borították az eget, de a Baál Sém csak mosolygott. És amikor már jól eltávolodtak a falutól, hirtelen megállította a kocsi s odaszólt a vendéglőstnek:

— Bucsuzzunk el. Neked haza kell térned. Besötétedett és könnyen eltévedhetsz.

A falusi zsidó felsóhajtott s amikor a Baál Sém okát tudakolta, így válaszolt:

— A szegénységem miatt kesergek. Ha nem volnék ilyen szegény, nem engedtelek el volna titeket szombat előtt.

— Ne panaszkodj, — vigasztalta a Baál Sém. — Isten meg fog segíteni... És ha egy erdő eladó lesz, meg kell venni! Hailod, mit mondom! Meg kell venni! És ha az egész vételárát nem tudja kifizetni az ember, előleget ad és a hátralékot később fizeti. Érted?

A falusi zsidó egy szót sem értett, de elhallgatott. Aztán bucsút vettek s a vendég hazafelé indult.

A sötétség mind sűrűbb lett, a falusi zsidó nem tudott megvizsgálatódní s csak akkor riadt fel szomorú gondolataiból, amikor lova hirtelen megtorpant. A sűrű, sötét erdő kellős közepén voltak és seholy ut, sem őrvény! Eltévedt! A falusi zsidó lemaszott a bakról és tapogatózni kezdett. Egyszer csak látja, hogy — mint valami varázslat — egy kis láng villan fel előtte, nyelvét őlőgetve áll szeme előtt, majd szökdécsel, integet, hívogatja, — érezte, hogy

őt hívja. Lelke mélyéig megdöbbsent a látványtól. Tudta, mit jelent ez és követte a lángocskát, amely tovább szökdécselt előtte, integetett, míg végre egy fái szökdécselve, megállott... A falusi zsidó tudta, mit kell ily esetben tenni, lerántotta jobblábáról a csizmát és — elhajította.

Amikor kivilágosodott, csizmáját egy keresztül tűréselt fa törzsén látta. E helyen ásmni kezdett a mohában s egy vasfeketát talált, kiemelte, födelét felnyitotta s — ime! — tele volt az edény arany dukátokkal!... Rövidesen megtalálta a helyes utat az erdőben s hazatért...

Még ugyanazon a napon közölte vele a földesur, akitől a kocsmát bérelte, hogy az erdő eladó és ennyi az ára. Ekkor eszébe jutott a falusi zsidónak, hogy mit mondott a vendége az erdővételről. Előleget adott a falusi kincsből s ígérte, hogy a hátralékot néhány napon belül megfizeti... Nos, a falusi zsidónak kezdett jól menni a sora. Kereskedők jöttek hozzá, lát vásároltak s vagyona napról-napra növekedett... Később a városi rabbi fia, aki igen tudós férfi volt, feleségül vette a mi vendéglőstünk legidősebb lányát...

Később elmesélte a szent Baál Sém Tow tanítványainak az egész történetet s ezzel zárta szavait:

— Már hosszú idő óta el volt készítve a kincs a falusi zsidónak. Ő azonban nem tudta, hogy szegény és mert nem kért semmit az Istentől, a kincs veszendőben volt, különösen, ha más vette volna meg az erdőt... Mit tettem tehát? Nagy szükségbe hoztam ezt az embert, hogy érezze, mennyire szegény, figyelmeztesse Istent és megkapja, ami már régen neki volt száva...

...Ha szántek is valamit az embernek, arra figyelmeztetni kell az illetőt és „segíts magadon, akkor az Isten is megsegít”.

HIRSCH-feldolgozás.

(Ford.: KERTÉSZ MIHÁLY.)

Wasserstrom Sándor: Dacára a miniszteri főtisztviselők nagy megértésének

Kis emberek, nyugdíjasok, rabbijelöltek és emigrálók bukdácsolnak paragrafusok utvesztőiben Bukaresti helyzetkép napjainkban

— A „Népünk” eredeti riportja. —

Bucuresti, január végén. Már elolvadtak a nagy szürke-fehér hóbuckák, vagy behordták őket a Dombovița-ba. Az uccákon nem rohannak úgy az emberek, mert a hideg enyhült. Sőt, egészen tavaszias a levegő, már nem hordják azokat a jó nehéz „reggeli” téli bundákat, előkerültek a tavaszi felöltők, holott még messzi van a hivatalos tavasz. Kevesebb fa kell, meg szén, ami a nagyvárosban nem kicsiny rubrika polgári háztartások havi büdzséjében. De nemcsak az időjárás enyhült, hanem az emberek kedélye is. Uccákon, kávéházakban, klubokban is látszik a vidámabb arc, de ami még fontosabb, a vállalatok irodái mögöl sem néznek ki komor arcok. Tavaszi remények nyílnak és a gazdasági élet lendülete nem a hervadó remények, hanem a gazdasági fellendülés biztató jeleit mutatják. Természetes, hogyha az általános helyzet biztató, akkor a zsidók nem járnak lehorgasztott fejjel: hanem biznak a jövőben.

A ZSIDÓ EMIGRÁCIÓ MÉG MINDIG NAPIRENDEN.

A bukaresti zsidó világot kétségtelenül ma is a zsidó emigráció aktuális kérdése dominálja. Ugy beszélnek róla, hogy már megindult a folyamat, ami a kikötőkben szemmel is látható. Arról a vonatról is szelvény-hosszában beszélnek a fővárosban, amely Aradon—Brassón át ment és 720 emigránst vitt az ósuj hazába. Ezek azok a lengyel—csehslavák—német—osztrák és magyarzsidó ifjak, fiúk és leányok, akiket nagyrészt egzisztencia nélküliségük és nyomoruságos kilátástalanságuk ad Palesztínának, hogy ott tetterős munkával elősegítsék az országépítést. Ezek már a szentföldre érkeztek a sok tekintetben kifogásolható teherszállító hajóval, sőt már talán ott részben el is helyezkedtek. Viszont ezeken kívül sincsen egyetlen kikötőből kifutó palesztinai hajó, amely ne vinne sok emigránst magával. Viszik a lelkes fiatalokat és sok idősebbet is, akik nem akarnak itt „elporladni” és főleg rokon kapcsolataik révén jutnak ki oda, hogy új életet kezdjenek a régi ugaron.

Sajnos, nincsen ugyan elég szervezett irányítás, a vezető zsidó körök nem eléggé készültek fel egy ilyenirányú megmozdulásra, de az egészséges népi ösztön utat tör magának és önmaga oldja meg a kérdést. Nem akar terhére lenni annak a társadalomnak, amely legjobb értékeit is veszni hagyja, mert a gyűlölet hulláma ellen nehéz gátat szabni.

NEM ÉRZELMEK FOGJÁK ELDÖNTENI A JÖVŐBENI SORSUNKAT.

Az egész ország zsidósága, s így példamutatással a fővárosi zsidóság is a legnagyobb odaadással igyekszik a mai rendbe beilleszkedni. Az Ujjászületési Front-ba is jelenkezik, azonban hivatalosan a kormány eddig csak a német és magyar kisebbségekkel tárgyal és állapodott meg a belépést illetően. Bennünket még nem hívtak hivatalosan, de azért mi jelentkezünk, mert, ha kell, minden módon dokumentáljuk lojalitásunkat, hiszen a mai kormányzatnak köszönhetjük az agresszív antiszemita politika megszűnését. A zsidóság mindenhol a rend és konszolidáció híve és annak lelkes támogatója. Reméljük is, hogy nem lesz annak útjában semmi, hogy mi is vállaltuk részvételünket az ország munkájában és ha rosszul is esik a sok zsidó egzisztencia megroppanása, — 265 íttalmérés elvonása Salajmegyében, meg a bukovinai iparmegvonások — ezeket átmeneti epizódoknak tekintjük, amelyre még lehet revízió. Az is bizonyos, hogy sok hivatalos he-

lyen lekes, nagy megértésre talál a zsidóság és nincs csüggedésre ok. Mindég a nyugati demokrácia felé visz utunk és nem a totalitások államok agressziója és zsidógyűlölete felé. Jóérzés, hogy olyan szilárd kezekben van sorsunk, ami csak bizalmat önthet belénk és az igazi hazafias mértékadó körökben tudják jól, hogy csak a konszolidáció biztosíthatja minden polgárnak nyugalalmát és az ország általános javát.

RABBIAK A KULTUSZMINISZTERIUMBAN.

Rabbivizsgák voltak az elmúlt napokban a kultuszminiszteriumban. Nagyon érthető, ha a kultuskormányt érdekli, hogy a zsidóság leendő szellemi vezetői kellő világi ismeretekkel rendelkezzenek és főleg eléggé bírják-e az államnyelvet.

Eddig eltekintettek az iskolai képzettségtől, most azonban ragaszkodik a kultuskormány a négy középiskola elvégzéséhez. Nagyon érdekelték ezek a vizsgák és ezért, amikor ezúttal újra a fővárosba érkeztem, első utam a kultuszminiszteriumba vezetett.

BESZÉLGETÉS ENCIU GENERAL-INSPEKTORRAL.

Jól ismerem a széles, szőnyeges miniszteri folyosókat és amint épen nézem, hogy merre vannak a vizsgák, az egyik folyosói fordulónál szembetalálkozom a miniszterium egyik legrégebbi főtisztviselőjével, akit régebből ismerek. Enciu főinspektor megismer — bár három éve nem találkoztunk — és szívélyesen üdvözlölközünk egymást. A főinspektor fel és alá sétál velem a nagy folyosón és melegen érdeklődik látogatásom célja felől. Elmondom neki, hogy főleg a rabbivizsgák érdekelnek, de szeretnék egyet és mást tudni a kultuszprogram zsidó vonatkozásaihoz kapcsolatban is. — Enciu főinspektor szívélyesen informál beszélgetésünk közepette. Megjegyzi még, hogy lapunk kultuszügyekről jól informált.

— Hogyan főinspektor ur — olvassa talán lapunkat?

— Hogyne, válaszolja — minden héten elolvassom elejétől-végig a „Népünk”-et és sokszor úgy érzem, hogy nem csupán a zsidóságra nézve hasznos információkat és híreket közölnek, hanem a zsidóságon kívülállókat is felvilágosítják számos zsidó problémáról.

Néhányan ismerősök, akiknek dolguk volt a miniszteriumban, csodálkozással nézték a szívélyes kapcsolatot, amely a főinspektorhoz fűz és az a sápadt, vizsgától remegő csoport, amely az egyik sarokban állt, azt hitte, hogy ez „jóhatással” lehet az eredményre. Pedig erre igazán nem lehet befolyást gyakorolni. A kíséretül szegődött aktív rabbik megnyugtatták a jelölteket, de mégis, amikor elváltak Enciu főinspektortól, körülvesznek és lázasan érdeklődnek, hogy nem-e róluk beszélünk. Mivel ez inkább Pepa generalinspektor hatásköre, megígértem nekik, hogy ott próbálom érdekükben tenni valamit, hogy a sok költséget és fáradságot igénylő bucaresti utnak legyen mielőbb eredménye és sorra kerüljenek, mint vizsgázók. Sikertől is informálódni és az eredményről őket értesítenem. Mivel most ez nekik a legaktuálisabb, azért a rabbivizsgákkal kapcsolatosan közlöm nagyfóntosságú észleleteimet.

Mintegy 50—60 vizsgára kész jelölt áll körül és amit elmondok nekik, előbb fejcsóválva fogadják, de aztán nemsokára megtudják, hogy ha nem is örvendetés számukra, de a valóságnak megfelelő.

Az egyik teremben folynak a vizsgák. Az asztalfőn Bradisteanu alminiszter, Pop osztálytanácsos

mellette. A zsidóság részéről dr. I. Niemióver grand-rabbi, Glasner Akiba cluj-i főrabbi, továbbá Löwy bukaresti és Sáfán csernovitzi rabbik. A vizsga előtt élénk vita indult meg a vizsgázató bizottság tagjai között arra nézve, hogy vajjon követeljük-e a négy középiskola elvégzésének igazolását minden régi jelentkezőtől, vagy sem? Harminc jelöltet érint ez a kérdés. A kultuszminiszteri megbízottak mereven ragaszkodtak álláspontjukhoz. Végül egy küldöttség felkereste Colan kultuszminisztert, aki dacára a zsidó vezetők ismételt kérésének, kijelentette, hogy a rabbivizsgán a jövőben feltétlenül megkövetelik a négy középiskolai végzettséget. A kultuszminiszterium ezen a téren hozott döntése nem fellebbezhető és így tudomásul kell venni minden egyes zsidó rabbijelöltnak, hogy a négy középiskolai végzettséghez a miniszterium feltétlenül ragaszkodik.

EMBERI GESZTUS! AMIKOR NEM A TÖRVÉNY, HANEM AZ EMBERI MEGÉRTÉS ALAPJÁN INTÉZIK EL A SZEGÉNY NYUGDIJAS ÜGYÉT.

Egy nagyváradi zsidó nyugdíjas, névszerint Dubb Adolf kálváriájáról esik ebben szó, aki több, mint három évig járta a kálváriát, amíg végre jogait emberi szempontok tekintetbevételével intézték el a legfelsőbb fórumnál. Nagyon érdekes az eset, és jellemző arra a humánus emberi érzésre, amely sok román szívben él és amelyet kihangsúlyozni elsőrangú kötelességünknek tartjuk.

Közisztviselő-tragédia, amely, ha sablonos is az olvasónak, a bajt szenvedettnek élettragédia. Amikor Bucurestibe utaztam, egy fiatal közismert nagyváradi ügyvéddel találkoztam a vonaton, aki elmondta, hogy a Curtea de Conturinal lesz szerda délután tárgyalása egy zsidó nyugdíjas ügyében, aki 32 évig, mint bírósági végrehajtó kereste meg kenyerét. Valami egészen kis ok miatt téves indokolással elvették nyugdíját és azt már 1935 óta nem is kapja meg. Bejárta panaszával az összes fórumokat, de szerencsétlenségére csak azt nem tette meg, amit kellett volna, tudniillik a nyugdíjat megvonó végzést nem felebbezte meg és az így jogerőre emelkedett.

— Ebben a szituációban volt az ügy — mondotta ügyvéd utitársam — amikor hozzám került. Ujrafelvételi kérelmet adtam be, de ezt elutasította a nyugdíjintézeti igazgatóság.

Nem sok reménye volt a sikerhez, de fűtötte az ambíció, hogy mégis segítsen ezen az emberen. Ugy vélte, hogy talán a Curtea de Conturinal lesznek olyan bírák, akik nem a rideg paragrafusokhoz ragaszkodnak, hanem türelmesen meghallgatják az ügyet és a jog felett az emberi megértés fog győzni. Bámultam lelkesedését — de nem nagyon bízam a sikerben. Hiszen annyi zsidóember keresi a maga igazát, de bizony nagyon nehezen találja meg. Lelkes volt az ügyvéd, amikor beszélt róla, de én nagyon pesszimistikusan ítéltem meg az ügyet.

Szerdán este a Curtea de Conturinal megyek dol-

gom után, amikor sugárzó arccal jön felém utitársam. Csak ennyit mond, mert sietünk mindketten:

— Megtaláltam az embereket is, nemcsak a jogászokat. Úgyfelem pernyertes lett, megkapja életfogytiglan nyugdíját, sőt halála után özvegye is. Áldja meg az Isten a bírakat, akikből az „ember” beszélt az ítéletkiírásánál.

Hogy is szól a régi mondós? Vannak még bírek...

A BETEGESKEDŐ GRANDRABBI, AKI NÉPE SORSA MIATT, KÉTSZERESÉN SZENVED.

Vannak hivatalos szervek mindenfelé, amelyek megértik a zsidóság helyzetét, vannak férfiak, akik miatt nem szabad nagyon pesszimistának lenni.

— Együttérzést tapasztalhatunk sok helyen, ezt mondja első szavaival dr. J. Niemirover grandrabbi, akit meglátogattam, hogy informálódjam az aktuális eseményekről és az ezzel kapcsolatos felfogásáról.

— Sajnos — beteg a grandrabbi, de egyéni íesü bajain kívül, sokkal jobban kihatással van rá a zsidóság iránti aggodás. Nem úgy beszél velem, mint aki a nyilvánosságnak szánja szavait, hanem nekem mondja el aggodásait, mert nem lehet mondani, hogy nagyon rózsásnak látná a helyzetet.

Tul a hivatalos órákon, lakásán sem hagyják nyugton hívei és a sok aggodó zsidó, akik egyéni bajokkal is felkeresik. Amikor nála jártam, akkor is ott voltak nála a bardicsavei rabbi unokája, Lichtenstein váradí rabbi, akit türelemmel és megértéssel hallgatott meg, hogy segítségükre legyen.

Niemirover grandrabbi azt mondja, mit is izenjen most lapunkon keresztül az erdélyi zsidóságnak? Most már valóban nincsen ideje annak, hogy „kötelezettségekre” figyelmeztesse a zsidóságot, hiszen ma olyan a helyzet, hogy önmagának tartozik azzal minden zsidó, hogy segítségére legyen a közmunkában, amit a zsidóság kifejt.

A CSUNYA KITERÉS, AMELY NEM HOZ UJABB ÉRTÉKET.

A bukaresti zsidóság mindinkább önmegára te-
lél. Ma már nem él a bukaresti zsidóság annyira kávéházakban, színházakban, inkább visszavonultak a családi élet meghittebb keretei közé. Az okirál-
ságbeli zsidóság a legnagyobb odaadással dolgozik a zsidó érdekekért. Viszont az ittélő bukovinai és erdélyi zsidók egy jelentéktelen hányada nem tagadja meg magát és asszimilálódni akar. Beszélnek ktiérésekről, de ezek csak ellenőrizhetetlen hírek, amelyeknek egylegöre reális alapjuk nincsen. Csupán egy Goldschläger Rudolf nevű Cernauti-ból származó meggazdagodott zsidó hitelhagyásáról beszélnek pozitív formában. Ez a nem csupán lelkiében, hanem külsőleg is rut házaspárnak az volt a „megoldása”, hogy római katolikusok lettek. A hitelhagyott Goldschlägernek kiffia már régen a katolikus Szent Antal-iskolába jár. A kitérés utáni napon a katolizált gyermeket kihívja a katedrához osztályfőnöke, egy Szent Antal renchez tartozó pap és beszédet intézett hozzá. Reméli, mondotta a pap, hogy most, amikor már szintén az egyház tagja lett a kis Goldschläger, nem áll utjában semmi annak, hogy „id-
vezüljön.” Érdekes epizódja még a kitérésnek, hogy a tipikusan zsidókinézésű asszonyt megkérdezte egyik zsidó barátja, hogy sokba került-e a hitelhagyás, mire Goldschlägerne fennhíázó hangon mondotta erősen jiddis akcentussal:

— Látszik, hogy zsidó az, aki ilyesmit kérdez. Természetesen ez a kirívó eset is hozzátartozik a „beteg” zsidó élethez.

Ha hetekig él az ember a fővárosban, sok minden hal és lát. Nemcsak „lát”, hanem meglát is, mert szeretni kell ezt a szenvedő zsidó népet, foglalkozni életével, problémáival, szenvedéseivel, hogy meglássuk a szép és csunya oldalát is. Az önteláldozó, egészségét áldozó grandrabbi, pénzét, idejét áldozó zsidó kisember. Meg Goldschläger, a menekülő patkány, meg a Dubb Adolf nyugdíjas esete mind mozaikok, amelyek színes-iragtkus képét adják a mai Bukarest keresztmetszetének.

— Hirdetmény. Ezennel közhírré tesz-
szük, hogy Mátyás orth. kóser étterem Clu-
jon Cal. Reg. Ferdinand 49. sz. alatt felüve-
letünk alatt áll és így kasrusz szempontból teljesen megbízható. A cluii aut. Orth. Izr. Hitközség rabbinátusa és kasrusz-bizottsága

KORKÉPEK

1.

Más időkben, ha az alkonyati imához minján verődött össze, az emberek alig tudták kivárni az ima végét, jóformán el sem hangzottak az utolsó akkordok, már a kilincsen volt a kezük, szaladtak haza, a boltba, a korcsmába, a trafikba. Ezen a vidéken nem úgy volt, mint Zemplénben, Szabolcsban, ahol csak ilyenkor kezdődött a nap érdemesebbik része. Ima után az emberek letelepedtek a kecskelábu asztalok mellé, cigarettát sodortak és elbeszélgettek a világ sorsáról. Olyik helyen könyv került az asztalra, szent vitába szálltak, borotvaéles érvek cikáztak a felhomályban, vagy jámbor mesék szóltak „jó zsidókról.” Mostanában azonban megváltozt a szakálltalan emberek imádsága is. Új hang költözött a templomba. Az áhitatos csendet mostanig sóhajok zavarják meg, elfojtott szipogások, elhullajtott jajok. Ima után sem igen sietnek az emberek. Otteleitkeznek, beszédbe ereszkednek, gondolatot cserélnek.

— Olvasza? Hallotta? Azt mondják, hogy a szomszéd városban már kettőtől elvették? Hát a hajót látta-e? — hallatszik innen-onnan.

Az egyik felszedelőzködik, menni készül.

— Nem jön, Schwartz ur? — szól vissza a szomszédjának.

— Nem én. Amíg itt vagyok, legalább nem tudom, mi történik odakünn. Ha az enyimet is elvették, így később tudom meg. Az emberek helyeslőleg bólintgatnak. Maradnak.

Utolsóknak mostanában mindig a korcs-
márosok hagyják el a templomot...

2.

Egy bécsi fiatalember ül velem szemben kis hivatali szobámban. Zsidó szóra, zsidó szívre szomjazott, mondja, így tévedt hát be hozzám. Csak néhány hete, hogy az osztrák pokolból kiszabadult. Értelmes embernek mutatkozik, hosszú vitába szállunk hát, Istentől, népről, szenvedésről, feltámadásról. Magam sem tudom hogy esett, de hirtelen azon veszem magam észre, hogy az ügyész szerepébe estem. Ócsárolva vádoló magunkat. Olyastéleket is mondok, hogy feleslegessé váltunk. Nem kellünk már még rongyszedéshez sem, hogy az egyetemi katedrát ne is említsem. A városunkban már alig van lateiner, aki még akad, azt is surják-marják. A falvakon napijáró földön egyetlen zsidó, se korcsma, se bolt. Igen, fölöslegessé váltunk, nem kellünk semmire, semminek. Eltanultak tőlünk mindent és most azt mondják — mehetünk. Nem csoda. A vasuti bakternek öt fia van, az egyik orvos, a másik ügyvéd, a harmadik jegyző, a negyedik botos, az ötödik korcsmáros. A mi fiainkból mi lesz, mit csinálnak? Kiszorulnak mindenünnen. A hadseregbe nem kellünk, a közigazgatás hallani sem akar rólunk, a szabad pályákról is elgáncsolnak bennünket, már még a korcsma ajtaja is bezárul előttünk. Mi lesz hát velünk? — sikoltom, magamra nem ismerve. Itt a vég, az ötezer éves mult vége.

Az osztrák testvér mosolyog. Mesébe fog. Egy nagy hajóstársaság bécsi reprezentánsa volt. A Ringen kétmeletes palota. Most meg... Más nép fia fegyverhez nyult volna. Én meg, ahelyett, hogy vigaszra szorúlnék, mást erősíték meg a hitében. Újra kezdem. Előlről. Ha úgy muszáj, százszor is...

— Mi is az Ön mostani foglalkozása? —
kérdem restelkedve.

— Hajóslegény vagyok az egyik francia hajón. És bizonyítékul kemény, hólyagos tenyerét mutatja.

Majd a zsebébe nyul, irást szed elő, a doktori címét igazolja.

Kezet szorítok a doktor-matrózzal és örömkönnyes szemmel ismerem el:

Sohse halunk meg...

Löwenkopf Kálmán.

Barcelona elesett

Jön a hír: Barcelona elesett. Ennek a kataloniai fővárosnak sok zsidó emléke van.

Előbb, ezer évvel ezelőtt a barcelonai grófok uralma alatt voltak, később 1137 körül az aragoniai királyok fennhatósága alatt éltek. 1079-ben 40 zsidó család élt Barcelonában. Már akkor voltak ott nagy zsidó birtokok és még most is létezik ott a Monjuich, ami mons judaicus, azaz zsidó hegynek nevezhető. Ez a város nyugati részében van, ahol Franco csapatai bevonultak. Az ősök bankárok és kereskedők voltak, akik tengerentúli kereskedelmet folytattak és a város kiépítéséhez munkájukkal nagyban hozzájárultak. A XIII. és XIV. században önálló céhekké alakultak a zsidó iparosok. A zsidó hitközség utánozta a város adminisztrációját, három titkár és öt bíró igazgatta. Ezek választották a hitközség vezetőjét. Nem csupán számbelileg, hanem kulturális téren is vezetői voltak a korabeli zsidóságnak. A XIV. században, amikor a kolduló barátoknak központja lett Barcelona, a zsidók helyzete rosszabbodott Barcelonában. 1263-ban a dominikanusok kezdeményezésére I. Jaime király vezetésével vallási, illetőleg hitvita volt a geronai Nachmanides és Pablo Christiani apostola között. Ekkor kezdődött a nagyszabású térítési folyamat, amely folyton fokozódott. Ekkor megszorodtak a zsidóellenes intézkedések. 1348-ban, a pestisjárvány idején megharanták a zsidó negyedeket és első ízben rabolták ki.

1391-ben, augusztus 5-én kasztíliai csapatok indultak el Sevillából Valencia felé, hogy Ferdinando Martinez véres terveit keresztül vigyék és amikor Barcelonába értek, akkor hatnapos véres pogromot rendeztek, amelyben csaknem valamennyi zsidót elpusztították. Sokan Északafrikába szöktek, sokan kikeresztelkedtek, Aragoniai Juan király ezután hiába fáradozott azon, hogy újabb zsidótelep létesüljön Barcelonában, a lakosság gyűlölete olyan nagyfokú volt, hogy nem tudtak újra letelepedni. A hatóságok ezután csak átmeneti tartózkodást engedtek meg. Sok kikeresztelkedett zsidó lakott Barcelonában. Nagyrészt nekik köszönhető az, hogy a XV. században annyira felvirágozott a város gazdaságilag 1467-ben bevezetett inkvizíció újabb tömeg zsidóvándorlás megindítója volt és elpusztította a zsidók vagyonát.

Most, amikor a köztársasági csapatok feladták Barcelonát és az olasz-német gyűlölet győzelmi torttúlt ebben a városban, a zsidóságot közvetlenül nem érinti, mert hiszen nem volt sok zsidó Barcelonában. De más szempontból keserű szívvel állapítjuk meg, hogy a nyugati demokrata hatalmak örültségét követték el, amikor sorsukra hagyták ezt a szép és nagy várost. Ezzel elvesztett a köztársaság harca és ma-holnap ott fognak állani az olasz csapatok a Pyreneusokban, hogy farkasszemtel nézzenek a francia csapatokkal. Örültségét követték el, hogy ezt a győzelmet passzív rezisztenciával elősegítették, amelynek keserű következményeit meglátják majd a „bölcsek”, akik balkezesen viszik — hátra — mindég csak hátrább a világ ügyét.

Államok

Inscris în registrul publicațiilor periodice prin or donanța No. 9/1938. Dos. No. 805/1938. Tribunalul Bihor, Secția III-a.

Naptár 5699

Péntek: Sevat 14, február 3.

Szombat: Sevat 15, február 4. שבת שירד

Fák ünnepe

Heti szidra: בשלח

Heti haftora: ודבורה אשה

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 5.00

gyertyagyújtás 5.22

Istentisztelet kezdete 5.34

Szombat befejezése 6.28

Fák ujéve

Sevat tizenötödike, vagy ahogy héberül mondják, chamisa asszar bisvat most szombaton lesz. Palesztinában évezredek óta ilyenkor végződik az esős évszak és ezt a napot ünneplik meg Hillel-iskolája szerint. Viszont Sammaj szerint ez a nap már Sevat havának első napja. Ez a nap a törvények szerint a „maaszar” adásának napja volt a gyümölcsöknél és a „szegények tizede” is ekkor került kiosztásra.

Sevat 15-ike, a fák ujévének megünneplése a zsidóság gyönyörű szokása. Különösen az ifjuság körében kell ezt a szép ünnepet propagálni, mert a gyermeki lélek fogékony az ilyen hangulatos szép tradíciók iránt és ma, amikor a zsidóság újra lelkében és a valóságban is Kelet felé fordul, akkor tudni kell azt, hogy ilyenkor újraéled mindenfelé a természet: akkor nekünk is lekileg kell megünnepelnünk a „fák ujévet”, mert csak a természet szépsége adhat nekünk lelki üdülést. Emberekben, gondolatokban, emberek által felállított „elvek”-ben mindenkor csatlódhatunk. De nem az üde harmatos füvek szépségében, a zizegő erdőkben, a lankás hegyoldalon, a természet milliányi csodájában. Miképpen pattan a rügy, miképpen lesz az a csoda, hogy magból kalászbá szökken a buza és ad kenyeret, életet és amennyire töle telik, boldogságot.

Arról nem tehet a természet, nem tehet a mag és nem tehet az élet ezernyi csodája, hogy az emberek eltrigylék egymástól, hogy nem jut egytörmén mindenkinek. Nem tehet arról, hogy az emberek gyűlölik egymást és bárha volna már egy olyan megújodása a gonosz emberi természetnek, amely a gyűlölet fagyos légkörét megenyhítené és amint a természet, úgy az emberi lélek is új tavasz felé vágyódna. A „fák ujéve” legyen szimboluma az örök újjáébredésnek, legyen mementója az „üzletiesnek” csutolt zsidók szentimentalizmusának, legyen ünnepe az ifjuságnak és ösztönzője a csüggedő zsidó léleknek...

— JUGOSZLAVIAI ZSIDÓ TARTALÉKOS TISZTEK KITÜNTETÉSE. (Belgrád.) Dr Dávid Albala tartalékos orvos ezredes, a belgrádi szefárd hitközség elnökét és a jugoszláv cionista szervezet elnökét, a jugoszláv Sas-rend nagykeresztjével tüntették ki. Hasonlóan magas kitüntetést kapott Alfred Schather tartalékos ezredes és Mose Moschitz tartalékos szakaszvezető.

Ime a borotoapenge,
amely Őt teljesen kielégíti

OKAVA
Favourite
Külön minőségű palesztinai gyártmány

Videki képviseltek:
Timișoara: Káldory Marcel, Str. Paris 5.
Oradea: London Armin, Str. Milierand 9.
Cluj: Körösy Tibor, Str. N. Iorga 19.
Arad: B. Schlifka, Str. Eminescu 30.
Brașov: Deutsch Zsigmond, Str. Sft. Ion 2.

— FELHÍVÁS JUGOSZLAVIAI ELŐFIZETŐINKHEZ! Lapunk megbizottja a napokban felkeresi jugoszláviai előfizetőinket, kérjük őt minden tekintetben legmeszszebbmenően támogatni.

— DR MARK CERNAUTI FŐRABBI INTERVENCIÓJA A BUKOVINAI ZSIDÓK ERDEKÉBEN. (București.) Dr Mark cernauti tudós főrabbija illetékes kormánykörök előtt megjelent a bukovinai zsidóság érdekében. Különösen azt sérelmezte, hogy az egész tartományban kénytelenek a zsidók szombaton üzleteiket nyitvatartani és a gyermekek szombaton irni kényszerülnek. A főrabbi intervenciója még nem járt kézzelfogható eredménnyel, de határozott ígéretet kapott illetékes miniszteriális köröktől, hogy revízió alá veszik a bukovinai zsidóság sérelmeit és ezeket a panaszokat orvosolni fogják.

— ELJEGYZÉS. — Weisz Leonka és Eisner Emil (Oradea) jegyesek. (M. k. é. h.)

— EGY BUKARESTI ORVOS PÁRISI KITÜNTETÉSE. (București.) Kétszeres örömmel regisztráljuk az eseményt, mert a mai légkörben különös öröm minden zsidó számára, ha egy zsidó tudós kitüntetést kap előkelő francia tudományos intézettől. Ilyen kitüntetésről adhatunk számot, amikor közöljük, hogy dr Fred. Weiss bukaresti orvost a párisi „Société Française de Gynecologie” tudományos működése elismeréseképpen levelező tagjává választotta.

— BUKARESTI GYAR viz, gáz és gőz armatura gyártásban nagy gyakorlattal rendelkező üzemetetőt keres. Referenciák és cím a kiadóhivatalba „ARMATURA” jelige alatt kéretik.

— ELJEGYZÉS. — Langer Szerénke és Mermelstein Zoltán (Satmar) jegyesek. (M. k. é. h.)

— MÉRT VEGYÜNK ARTA BUTOROKAT? Mert kiváló minőségűek és mégis olcsók. „Arta” Oradea, str. Cósbus, Palace-szálloda mellett.

„Carmel” orih. kóser étterem
ORADEA
Reg. Ferdinand 3 (Heyman udvar)

Fővárosi nivó

Esküvők és bankettek rendezését vállaljuk
Menü és abonama Telefon: 1400

— BEVEZETTEK OLASZORSZÁGBAN IS A ZSIDÓELLENES CSELEDTÖRVÉNYT. (Róma.) Az olasz vegyes házasságok korlátozásáról szóló újabb rendelet szerint árja fajú olasz állampolgárnak nem árjával kötött házassága még abban az esetben is semmisnek tekintendő, ha a házasságkötés katolikus pap előtt történt. Az az állami hivatalnok, aki idegen állampolgárral köt házasságot, elveszti állását és rangját is. Ugyanakkor kimondja a törvény, hogy árja háztartási alkalmazottat nem árja nem alkalmazhat, csak abban az esetben, ha olyan vegyesházasságu háztartásról van szó, ahol a gyermekek keresztény vallásuak és nevelésük szempontjából van szükség az árja alkalmazottra.

Divat és gyógycipők

Belvárosi Cipőszalon-ban

Dr. Balláné kalap-szalonnal melletti
Kohn István
Oradea, Parcul Traian 1.

— „JUGOSZLAVIABAN NINCS ANTISZEMITIZMUS.” A Petit Parisien belgrádi levelezője intervjut közöl Sztójadinovics jugoszláv miniszterelnökkel. A hírlapíró mindenekelőtt azt a kérdést tette fel, vajon Jugoszláviában van-e antiszemita mozgalom és hogy a belgrádi kormánynak szándékában van-e Berlin, Róma és Budapest mintájára zsidók ellen eljárni. A jugoszláv miniszterelnök a következőket válaszolta: — Antiszemitizmus nincs Jugoszláviában. A Jugoszláviában élő 80 ezer zsidó ugyanazokat a jogokat élvezzi, mint a többi polgárok. Igaz azonban az, hogy az ország speciális helyzetben van, mert Jugoszlávia volt az az ország, amely a politikai menekültek befogadásában megelőzte a többi európai országokat. (Sztójadinovics itt a cári orosz menekültekre célt, amelyeknek nagy tömegei élnek ma is a jugoszláv királyságban.) Kormányunk kénytelen volt közölni, hogy az új emigráció nem irányulhat Jugoszlávia felé. Hozzá akarom tenni még azt is, hogy ha a zsidó menekültek bebocsátásának kérdése hipotetikus módon felmerülne, valószínűleg maguk a jugoszláv zsidók lennének azok, akik ezt elleneznék, hogy ne lássanak náluk is olyan dolgot keletkezni, ami ismétlem, nálunk nem létezik: az antiszemitizmust. Álláspontunk hónapok óta le van szögezve és változatlan. Mindaddig, míg a zsidók bizonyosságot tesznek lojalitásukról, mint azt például a belgrádi zsidók is állandóan. Csak akkor fog megváltozni, ha nem lesznek lojálisak.

— HAZTELKEK ELADÓK a nagyváradi új szénapiac mellett olcsó áron. Cím a kiadóban.

Az ardeali zsidók találkozóhelye

BERKOVITSNÉ

(Oradeáról)

orth. kóser étterme

(a baia-marei rabbi hechsere)

BUCUREȘTI,

Str. Lipsicani 7.

Telefon: 462-91

Socec hátamögött. Postavámmal szemben
Elsőrangú erdélyi konyha:

A BOLGÁR KORMÁNY NEM TÜR ANTISZEMITA KILENGÉSEKET. (Szófia.) Nedeff belügyminiszter fogadta a bulgáriai zsidók központi konzisztóriumának küldöttségét, amelynek tagjai aggodalmukat fejezték ki az utóbbi időben Szófiában és a vidéken is tapasztalt antiszemita demonstrációkat illetően. Nedeff belügyminiszter kijelentette, hogy a bolgár hatóságok minden rendelkezésükre álló eszközzel meg fogják akadályozni a zsidóellenes kilengéseket. — Egyidejűleg jelentik, hogy a szófiai városi tanács a tanács zsidó tagjainak javaslatára elhatározta, hogy 1939. évre felemeli a zsidó iskolák szubvencióját.

— MISCHA ELMANN, AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK DELAMERIKAI ZENEI KÖVETE. Az amerikai külügyminiszter Mischa Elmann világhírű zenevirtuozt dél-amerikai zenei követté nevezte ki. Mischa Elmann tavaszi délamerikai turnéja során az amerikai követségeken és konzulátusokon fog koncertet rendezni.

— MEGNYILT Grosz Albert (az Ujságíró Klub volt fodrása) modern és elsőrangú férfi-fodrászata a LAZAR AURELUCCA (v. Nagy Sándor-ucca) 2. szám alatt. Olcsó árak, elsőrangú kiszolgálás. Előnyös bérletjegyek házhoz is. Szíves pártfogást kér: Grosz Albert.

— UJ TÁMADÁS ALONIM KVUCA ELLEN. Január 20-ikán, pénteken felfegyverkezett beduinok újra megtámadták Alonim kvuca telepeseit, mialatt a telepések éppen a mezőn dolgoztak. Az összecsapás során hat zsidó segédrendőr sebesült meg és három beduin. — Ramleh közelében pénteken egy angol katonai autó egy aknára futott, úgy, hogy az autó felrobbant. A robbanás során egy katona meghalt, öten pedig könnyebben megsebesültek.

— VISSZATÉRTEK PALESZTINÁBA A SPANYOL KÖZTÁRSASÁGI CSAPATOKBAN HARCOLT PALESZTINAI ZSIDÓ ÖNKÉNTESEK. A köztársasági csapatok mellett harcoló önkéntes légiók felosztása következtében visszatért Palesztinába a spanyol fronton harcolt husz palesztinai zsidó önkéntes. Rövidesen visszatérnek a többiek is. A harcokban több palesztinai zsidó önkéntes esett el. A jeruzsálemi spanyol konzul a Hisztadrutnak egy átiratot küldött, amelyben dicsérőleg emlékezett meg a palesztinai önkéntesek hősiességéről.

Ezüst

menorák, gyertyatartók, serlegek, evőeszközök, templomi kegyszerek bármily művészi kivitelben legolcsóbb árban.

Gyártása és eladása:

„TACAMUL“
ezüstáru gyárban

CLUJ, Str. Gen. Neculcea No. 8.

Fontos figyelmeztetés az erdélyi zsidó ifjuság számára!

Többoldalról és illetékes helyről felhívták figyelmünket arra a súlyos anomáliára, amely ma a constanzai kikötőben uralkodik részben egyesek meggondolatlansága, másrészt lelkiismeretlen ügynökök büne miatt. Hetek óta az erdélyi városokban és Bucarestben is szívtelen emberek kihasználják a zsidó ifjuság kivándorlási vágyát és előlegeket vesznek fel, mely után eltűnnek a pénzzel együtt és sohasem látni őket viszont. Más fiatalok abban a hiszében, hogy így olcsóbban juthatnak ki, meggondolatlanul leutaznak Constanzába azzal a céllal, hogy felkérkednek vagy felszöknek tengerjáró hajókra, hogy Palesztinába, vagy máshova jussanak. A hatóságok a ténfergőket, akik pénz nélkül járkálnak a kikötőben, elfogják és illetőségi helyükre toloncolják vissza őket, vagy rosszabbik esetben fogságba vetik.

Ezért nyomatékosan felhívjuk a figyelmét minden egyes zsidónak, hogy ne üljön fel lelkiismeretlen ügynököknek és senki se menjen bizonytalanul, hamis információk alapján Constanzába, vagy más kikötővárosba, mert ezzel csak bajba dönti magát.

Azok, akik ki akarnak vándorolni, csak is legális szervezeteken keresztül igyekezzenek céljaikat megvalósítani. Ne üljenek fel lelkiismeretlen kutároknak, akik a zsidó nép bajait egyéni céljaikra akarják felhasználni és ne üljenek kalandos célokkal a tengerparti kikötőkbe, mert ott csak csalódás fogja érni őket, amiért senkit sem okolhatnak, csak egyedül és kizárólag önmagukat.

Az ardeali zsidóság legkedveltebb találkozó helye Bucureștiben

KATZ orth. kóser **restaurant**
București, str. Carol 32. I. emelet

— MEGJELENT A MAGYARORSZAGI NEOLÓG HITKÖZSÉGI IRODA UJ LAPJA. (Budapest.) Megirtuk, hogy Magyarországon a „Múlt és Jövő” kívül a kormány az összes zsidó heti és havi lapok engedélyét visszavonta és ugyanakkor engedélyezte, hogy a három országos iroda — a neológ, ortodox és status quo — egy-egy közlönyt adhassanak ki. A neológ iroda „Magyar zsidók lapja” címen már meg is jelentette közleményét. Az új lap főszerkesztője dr. Ballagi Ernő, az Egyenlőség eddigi főmunkatársa. A lap alcíme a következő: Vallási és hitbuzgalmi közlöny. A lap első száma tartozkodik minden politikai állásfoglalástól és tisztán hitéleti kérdésekkel, valamint belső zsidó ügyekkel foglalkozik.

— WÜRZBURGOT ZSIDÓMENTESÉ TESZIK. A würzburgi államrendőrség megtiltotta a zsidóknak más németországi városokból Würzburgba való költözését. Minden zsidót, aki speciális engedély nélkül tartózkodik Würzburgban, minden intézkedés nélkül letartóztatnak. Az intézkedést azzal indokolják, hogy Würzburgot teljesen zsidómentessé akarják tenni.

— 666 HÉBER KÖNYV JELENT MEG 1938-BAN. (Jeruzsálem.) Egy jeruzsálemi kimutatás szerint 1938-ban az egész világon összesen 666 héber könyv jelent meg. Ezek közül 341 Palesztinában, 195 Lengyelországban, 55 Amerikában, 12 Romániában, 10 Litvániában, 5 Angliában, 5 Németországban, 1 Olaszországban és így tovább. A 666 új héber könyv közül 50 szépirodalmi, még pedig 18 verses könyv, 28 regény és novella, 4 szindarab, 206 vallásos tárgyú, 83 tudományos, 18 memoár és biográfia, 16 meséskönyv és 145 szakkönyv.

Látogassa meg szőnyegkiállításunkat

uj helyiségünkben
Str. Ep. Ciorogariu 4.

Szebbnél szebb perzsaszőnyegek, bel- és külföldi fonalak. — Szőnyeg javítások. — Allandó tanfolyam

„ORIENT“

Schulhoi Emilné, Oradea, Strada Ep. Ciorogariu No. 4. Telefon 1004.

— UJ IPARI AGAK PALESZTINÁBAN. 1935-ben kezdték meg a Pfeffermann testvérek a „Bergmann” csövek gyártását Béth-Degon-i műhelyükben, amely a Tel-Aviv—jeruzsálemi ut mellett fekszik. Azóta ez a kis üzem gyárrá nőtte ki magát és ellátja a palesztinai piac egész villanyhuzal-szükségleteit. A Ruthenberg-művek új erőállomásai, a Tel-Aviv nyugati részében fekvő ugynevezett Reading-művek most első ízben használták Palesztinában előállított nyersanyagot. A tel-avivi „Kupát-Am” bank új épületében a mosdótalak mellé új szárító készülékeket szereltek fel, amelyek Leon Lubarszki mérnök szabadalmát képezik és szükségtelemné teszik a törülköző használatát. A készülék meleg levegőhullámot bocsájt ki magából és azonnal felszárítja a kezeket. A Kupath Cholim által a saját laboratóriumaiban előállított „Szenaheb” fogpaszta 1938-ban 80 ezer tubusban fogyott el, az előző év 65 ezer tubusával szemben.

— DRÁKÓI ÍTELET FAJGYALAZÁSÉRT. (Hamburg.) Az összes eddigi fajgyalazási perekben most hozták a legsúlyosabb ítéletet Hamburgban. A hamburgi kerületi törvényszék Oskar Behrens 58 éves hamburgi zsidót fajgyalazásért 12 évi fegyházra, tíz évi becsületvesztésre, férfiatlanításra és állandó védőrizetre ítélte.

— NÉZETELTÉRÉSEK A PRÁGAI KORMÁNYBAN A ZSIDÓKÉRDÉS KÖRÜL. A Daily Telegraph prágai tudósítója tudni véli, hogy a prágai kormány minap minisztertanácsán nézeteltérések támadtak a kormány tagjai között a következő antiszemita intézkedések körül: 1. Az 1919 óta adott állampolgárságok revíziója; 2. a német és osztrák menekültek kérdésének likvidálása és 3. az állami és városi szolgálatban lévő zsidók ellenőrzése és felülvizsgálása ügyében.

— ORTH. KÓSER KONYHAMAT Braşov, Str. Regele Carol (Kapu ucca) 38. sz. alá helyeztem át f. évi október 1-től kezdődően. Korona kávéház mellett. Káhan restaurant.

— 410 EZER DUNAM A KEREN KAJEMET FÖLDVAGYONA. A Keren Kajemet földvagyon 1938 júliusának végén 410 ezer dunam volt, vagyis egyharmadrésze az egész zsidó földtulajdonnak. Azóta a Keren Kajemet földtulajdona lényegesen szaporodott, úgy, hogy messizi meghaladta a PICA földterületét. A Palesztinában lévő 233 zsidó kolónia közül 133 Keren Kajemet földön van. Csak 1936-ban 30 új telep létesült Keren Kajemet földön, míg ugyanazon időben a PICA és magánföldöken csak 6 új kolónia létesült. Az elmúlt évben a Keren Kajemet bevétele 403 ezer fontot tett ki az előző évi 381 ezer fonttal szemben.

Autóvilágítás,
mágnesek, dinamó
és akkumulátorok
szakszerű javítása

Koniesz Eugen

Timișoara IV., strada Fröbl 61.

KAUFHEIL ERNŐ:

TELIVÉR, FÉLVÉR ÉS NEGYEDVÉRZSIDÓK...

A magyarországi II. zsidójavaslat úgy érintette a zsidóságot, mint derült égből a villámcsapás. Az első zsidótörvény még végre sem hajlatott százszázalékosan és máris jött az új... Ha ez a törvényjavaslat nem lenne oly tragikusan komoly a zsidókra nézve, akkor még errenézve lehetne azt a régi Boros Géza nótát aplikálni, hogy „Magyarországon mindenki zsidó, Mit szól ehhez gróf Karácsonyi Guidó?”

A félvér elnevezést eddig egzotikus olvasmányokban, utelírásokban olvashattuk, mert átértékelődött ez a fogalom is, mint sok más. Az új zsidójavaslat kreálta ezt az új fogalmat is, mint a „népcsoport” meghatározást is. A fehér fajok keveredése feketével, rézbőrűvel, vagy sárga fajjal produkálta a félvért. Most itt az új fogalom, melyet megismerhetünk: keresztény magyar félvérek. Még nem keresztények, de már nem is zsidók.

A tragikus esetek lavínja indult meg, holott még különböző módosításokra lehet alkalom, még nem került sor a törvény megszavazására és végrehajtására, de sok tizezer azoknak a száma, akik elvesztették a talajt a lábuk alól, akik most tragikus hőskékké váltak, vagy pedig bűnhődnek: apáik, vagy anyáik vétkéért, akik bölcs előrelátással akarták gyermekeiknek egyengetni és megkönnyíteni az élet útját...

Kiváló nagy emberek, világiak és egyháziak, logikus elmeállással mutatták ki a zsidójavaslat tarthatatlanságát, mint Sigray Antal, Apponyi György gróf, Pallavicini György érgróf, Serédy Justinian hercegprimás, Szilágyi Lajos felsőházi tag stb., alkotmányjogi, politikai, gazdasági és humánus szempontból, ellene fordult a püspöki kar is, lehet, hogy módosítani is fogják, de a lényegen változtatni nem fognak, mivel a totális államokhoz csatolta Magyarország az ő szekerét...

ZSIDÓVÉR A KÖZJOGI MÉLTÓSÁGOK KÖZÖTT.

A zsidóvér behatolt a legmagasabb közjogi méltóságok, miniszterek és arisztokraták családjába. Állítólag három-négy mgyéspüspök (dr Nemes Antal Budapest püspöke, dr Rott Nándor veszprémi, vagy győri püspök) lett az új javaslat szerint zsidó. A lipótvárosi Bazilika plébánosa Kovács, a Fischer & Kohn cég leszármazottja. A Tisza-kabinet négy volt tagja is zsidó lett. Dr Nemes Antal püspököt azelőtt Adlernek hívták. Valamivel jobb helyzetben van gróf Mikes János szombathelyi püspök, akinek már anyja katolizált. Mivel apja tényleges keresztény volt, ő továbbra is kereszténynek számít. A volt miniszterek közül Teleszky János (azelőtt Jeitelesnek hívták) pénzügyminiszter, Szerényi József báró (édesapja Stern Albert rabbi volt) kereskedelmi miniszter, báró Hazai Samu hadügyminiszter, báró Harkányi Frigyes (azelőtt Koppelnak hívták) lettek most zsidók.

ZSIDÓK — SZÁZALÉKBAN.

A törvénytervezet beszél 50 százalékos és 25 százalékos zsidókról, de viszont vannak 37 és egyéb százalékos zsidók is, nagyon jól kell érteni a matematikához. Már most, hogy keletkezik a 37 százalékos és minek számít, kereszténynek vagy zsidónak? Egy kikeresztelkedett zsidó 1918-ban elvett egy ötvenszázalékos keresztény leányt, aki a törvénytervezet szerint ma is keresztény. Az 1920-ban született leánya tehát 75 százalékos zsidó. A javaslat kereszténynek mondja azt, akinek

egy zsidó nagyszülője, zsidónak azt, akinek két zsidó nagyszülője van. De nem ad választ arra az esetre, ha valakinek egy és fél zsidó nagyszülője van. E házasságból született leány százszázalékos kereszténnyel kötött házasságot. Ebből a házasságból született fenti kikeresztelkedett zsidónak unokája zsidó-e vagy keresztény?

Magyarországon vannak most 100, 75, 62, 50, 37 és 25 százalékos zsidók.

AZ URALKODÓ CSALADOK ZSIDÓ VÉROKONSÁGA.

A Habsburg-Lotharingiai volt uralkodói családban, hercegi, grófi és bárói családok ereiben folyik zsidó vér, így nem csodálható, hogy a történelmi és arisztokrata családokban nagy megdöbbenést keltett e javaslat.

MINDENKI EMIGRÁLNI AKAR.

Nem csoda, hogy ez a zsidójavaslat hihetetlen méretű kivándorlásra készíti a zsidókat. Mindenki emigrálni akar. A kivándorlási láznál látható azonban az asszimiláció káros hatása. A zsidók mindenhova akarnak vándorolni, csak Palesztinába nem. Térképeket, Baedeker-könyveket tanulmányoznak, utelírásokat olvasnak, éghajlati viszonyokat, kereseti lehetőségeket kutatnak, külföldi rokoni címek és összeköttetések után lótnak és új foglalkozás után néznek. Amerika, Afrika és Ausztrália minden országa bevándorlásra alkalmas terület, csak Palesztinára nem (?) A cionisták — akik aránylag kevesen vannak — természetesen csak az Erec felé gravitálnak, Héberül tanulnak. A többiek angol, francia és spanyol nyelvet tanulnak.

EGY KIS STATISZTIKA.

Magyarországon 1867 és 1919. évek között körülbelül 20.000 zsidó tért ki, míg 1919-ben a kommun utáni években 7146 zsidó cserélt vallást, 1919 és 1936 között 15.000 zsidó hagyta el hitét. Az 1938. évről nincsenek pontos adataink, de — informátorom szerint — felülmúlja az összes eddigi éveket.

Kempelen szerint Magyarországon 1919-ben 1442, míg 1919 és 1935 között 17.454 volt a zsidó-keresztény vegyes házasságok száma, ebből 9714 zsidó férfi vett el keresztény nőt és 7740 zsidó ment keresztény férfihez.

Sauter szerint az egész világon 250.000 zsidó cserélt vallást e században.

SEMIGOTHA.

Kempelen Béla: „Magyarországi zsidó és zsidó eredetű családok” című könyvéből, vagy röviden „Semigottha”-jából vesszük az alábbi rendkívül érdekes adatokat:

A származás kimutatását a pozsonyi ghetótól szétszéledt zsidó családokkal kezdi, akik a későbbi nagykereskedőcégek egykori ősei voltak, így: Beer, Bettelheim (Bethlen-Jud) Betlheim, Beihlehem, Bethlem-Jud, Betlehem, Biach, Frank, Frankfurter, Leitersdorf, Lemberger, Lipschitz, Löwy, Mayer, Openheim, Tedesco, Trebisch, Wolf, stb.

Kényelmes Pensió!

Elsőrendű ort. kóser vendéglő és bodega!

Gelbstein-nál, București

Str. Azilul de Noapte 12. Telefon 51-2-39

Olcsó és pontos kiszolgálás!

Megszabadulhat
a ruhájárárahulló kellemetlen fejkorpától, ha

„HEINRICH”
PETROL-

szappant
használ.

Megszünteti a
hajhullást és
korpázást.

Kapható minden
szaküzletben

BETTELHEIM—GAJÁRY.

A Bettelheim-család őse, az 1819-ben született Bettelheim Antal volt. 1849-ben, mint huszárcapitány végigküzdötte a szabadságharcot és 1889-ben, mint Gajáry Antal halt meg. Fia Gajáry Ödön szabadalmi politikus és neves publicista, az „Az Ujság” (ma „Ujság”) c. politikai napilap megalapítója, országgyűlési képviselő, utóbb főrendiházi tag volt. Feleségül vette kossuthi Ábrahámffy Kornéliát, gyermekei a következő családokba házasodtak be: báthori Fónagy József, báró Born Frigyes, Szalatnay Benő kairói követ, tahi Unger Richárd, Pekárdy Bossányi-Havas és Töreky, Gajáry Ödön nemcsak kitűnő köztársasági, hanem jó szónok is volt. A képviselőházban Rakovszky István (1898 január 3-án) utalt Gajáry Ödön származására, akinek őse Bettelheim rabbi volt, mire Gajáry azonnal a következő választ adta: ...Ami pedig vonatkozik arra a személyes dologra, amelyet a képviselő ur, mint nagyon szellemes dolgot, készenlétben látszott tartani ellenem, én sohasem csináltam titkot abból, hogy kicsoda családból származom és nem is szégyenlem.

RÓZSAHEGYI KÁLMÁN.

Rózsahegyi Kálmán (sz. 1873) kormányfőtanácsos, a Nemzeti Színház örökös tagja Nagymagyar (Mogendorf) vidékéről származik, neve magyarosítva van. Felesége Hevesi Angela, Hevesi József volt szerkesztő leánya. Gyermekeik: László hírlapíró és Marica, akit tornyai báró Schossberger György vett nőül, Mindannyian katolizáltak.

A MEZEY-CSALÁD TÖRTÉNETE.

Mezei Ernő (1851—1932), az Orsz. Iroda elnöke, országgyűlési képviselő, az „Egyetértés” c. már megszűnt politikai napilap egyik megalapítója és a „Pesti Hírlap” munkatársa, széleskörű közéleti tevékenységet fejtett ki Testvérbátyja Mezei Mór (1835—1925) mint kiváló jogász tette ismertté nevét. A család őse Grinfeld—Grünfeld—Marcus, a sátoralja-ujhelyi izr. iskola „professzora”, amely címet 1780-ban II. József császár rendeletéből kapta. A császár halála után az iskola feloszlott és Grinfeld Marcus jobb kilátások hiányában beállt egy Teitelbaum nevű mádi borkereskedőhöz — könyvelőnek.

Történt pedig, hogy Zemplén-megye új főispánt kapott. A fogadtatáson a zempléni zsidóság is képviseltetni akarta magát, de nem volt, aki latinul tudott, már pedig a főispánt abban az időben nem lehetett csak deák nyelven üdvözölni. Valakinek eszébe jutott, hogy van mégis a megyében egy zsidó, aki tud latinul: Grinfeld Marcus. Elmentek érte Mádra, aki Tórával a kezében ékes latin dikciót vágott ki a zsidó küldöttség élén. Ez időtájt (1805) „eskedték meg” aztán tolmácsnak, a zsidó iratoknak a fennálló formula szerint való pontos fordítására. A tolmácsi tisztet utána rokona, Grünfeld Sámuel „örö-

költe" (1835) és pedig azzal a megállapodással, hogy a „rendes törvényszékek ideje alatt állandóul, a rendkívüliekben pedig, midőn a törvényszéki elülők ezen zsidó esketőnek a zsinagógában léte vagy egyéb szolgálattétele iránt rendelkezést kiadja, mindannyiszor minden nap 12 ezüst kir. napibér a házi pénztárból fizetelni rendeltetik." Mezei Ernő és Mór anyai nagyapja Friedliber Izsák sátoralj-új helyi „adófizető” volt és nevét 1871-ben Békésre változtatta, Friedliber Mayer, Samu, akinek fiai Fodorra változtatták nevüket, leányai: Friedliber Ida és Klára. Mezei Ernő és Mór édesanyja volt Friedliber Ida.

CHARLES ROTHCSILDNÉ,
WERTHEIMSTEIN RÓZSIKA ÖSEI

A középeurópai zsidó családok egyik leg-
tíresebbje a Wertheimer (Wertheim, Wert-
heim, Wertheimer, Werthaimber) család. A
család egyik őse Wertheimer Sámson, 1658-
ban született Wormsban. 1684-ben érkezett
Bécsbe, ahol három király: I. Lipót, I. József
és III. Károly vették igénybe pénzügyi szol-
gálatait. I. Lipót országos főrabbinak tette
meg (Der gesammten Judenschaft in des Kai-
sers-Landen vorgeschter Rabbiner 1705.
VIII/27.) Wertheimer Sámson, tekintélyére
jellemző, hogy amikor 1700-ban Eisenmenger
„Entdecktes Judentum” c. rágalmazó férc-
munka megjelent, kérelmére I. Lipót király,
I. Frigyes porosz király és János Vilmos
falzi örgróf tiltakozásai ellenére, megtiltotta
a munka terjesztését. A család egyik nőtagja
báró Hirsch Mór anyja és egyenes leszármá-
zotja gróf Lankorowsky főállamügyész, to-
vábbá Julius Wertheimer kölni és Max Wert-
heimer frankfurti egyetemi tanárok, akiket
az új törvény fosztott meg katedrójuktól,
utóbbi most nevezték ki Amerikában egye-
temi tanárnak. Angliában él a híres műgyűjtő
Asher Wertheimer családja, Párisban nagy

szerepet játszanak a francia sport terén
Pierre és Paul, valamint elismert festőművész
Pierre és Paul, valamint elismert festőművész
volt Gusztáv Wertheimer. Ausztriában a csa-
lád egy része nemességet kapott és Wertheim-
stein előnevet. Az Alliance Israelite Univer-
selle-nek és a bécsi hitközségnek elnöke volt
Joseph Bitter von Wertheimer. Ausztriában
született a híres fizikus Wilhelm v. Werthei-
mer, aki később a párisi Ecole Polytechnique-
nek volt híres tanára, Hofrat Prof. dr Sala-
mon Frankfurter, a bécsi Egyetemi Könyvtár
igazgatójának anyja szintén Wertheimer-lány.

Itt telepedett le a Wertheimstein-család
egyik tagja, aki a híres dr Grósz Frigyes
nagyváradi szemész unokáját vette nőül,
amely házasságból származott a londoni
Charles Rotschild neje, született Wertheim-
stein Rózsika. A magyarországiak közül való
dr Wertheimer Ede (1848—1930), történész,
egyet. tanár, a Tudományos Akadémia tagja,
valamint Wertheimer Adolf, az Orsz. Magy.
Zsidó Múzeumnak, az IMIT-nek és az Orsz.
Rabbiképző Intézetnek elnöke, stb.

Wertheimer Sámson utódai az európai
zsidóság legkiválóbbjaival kerültek rokoni
kapcsolatba. Így Simon Michel (Heine déd-
atyja), Armstein Biedermann, Erlanger
Escheles Königwarter, Leidesdorf Oppen-
heimer Pereira, Springer családokkal, vala-
mennyien bárósítva, továbbá a Beith, Beh-
rens, Gomperz, Philippson, Snapper, Speyer,
Sulzbacher, Uffenheim, Wachenhausen és a
Wetzler családokkal.

A Semi-gotha adatai nagyon érdekesek és
szolgálatot vélnék tenni a zsidóságnak, ami-
kor látják majd, hogy milyen felfordulást
okoz az arisztokrata zsidó családokban is a
zsidótörvény. Legközelebb folytatni fogjuk
ezeket az ismertetéseket, mert ma kevés en-
nél érdekesebb olvasmány létezik.

A zsidóság legidősebb problémái:

A zsidó kivándorlási és segélyezési szervezetek európai és tengerentúli pontos címei

A zsidó közönség köréből naponta ka-
punk leveleket, amelyekben kérdik, hogy
úgy a nyugati államokban, mint a tengeren-
túl hova forduljanak felvilágosításokért. El-
határoztuk, hogy egyszerre fogunk válaszol-
ni mindenkinek lapunk hasábjain. Akit az
emigráció Palesztinán kívül érdekel, azok
forduljanak ezekhez a kivándorlási és segé-
lyezési szervezetekhez. Tekintettel arra,
hogy külön-külön válaszolni csaknem kép-
telenség, kérjük a „Népünk” előfizetőit,
hogy amennyiben nem rögtön van szükségük
ezekre a címekre, tegyék félre ezeket a címe-
ket és őrizzék meg jelen lapszámunknak ezt
a részét.

PÁRISBAN

a hitközségi szervezetek és vezetői címei:

A. Manuel, Secrétaire-général du Con-
sistoire de Paris, 17, rue Saint-Georges (9e).

R. Schumann, Secrétaire-général ad-
joint du Consistoire de Paris, 17 rue Saint-
Georges (9-e).

M. Marcel Sachs, Secrétaire-général du
Consistoire Central, 44, rue de la Victoire
(9e).

A párisi rabbikar tagjai:

Julien Weil, Grand-Rabbin de Paris, 80,
rue du Ranelagh (16e).

Maurice Liber, directeur de l'Ecole Rab-
binique de France, 9 rue Vauquelin (5e.)

A. Back, 1, rue Raffet (16e).

P. Bauer, 43, rue Blanche (9e).

H. Champagne, 14, place des Vosges
(4e).

M. Jais, 16, rue José-Maria de Hérédia
(7e.)

Jaques Kahn, 3, rue Vauquelin (5e).

J. Kaplan, 1, rue Andrieux (8e).

N. Lewy, 15, rue Jaquemont (17e).

R. Meyers, 203, avenue de Roule, Neu-
illy-sur-Seine.

J. Sachs, 2, rue Gabriel-Vicaire (3e).

H. Schili, 224, rue Marcadet (18e).

H. Soil, 12 bis, rue Parrot (12e).

M. Tcherniaia, 12, rue du Départ, Eng-
hien, (S. et-O).

M. Wolff, 9, rue Chalgrin (16e).

A. Willard, 30, rue Céline-Robert, Vin-
cennes (Seine).

LONDONBAN

az emigrációval foglalkozó segítőbizottságok
címei:

German-Jewish Aid Committee, Wo-
burn House, Upper Woburn Place, London,
W.C.1.

International Solidarity Fund (Trades
Union Council and Labour Party), Transport
House, Smith Square, Westminster, S.W.1.

Germany Emergency Committee (So-
ciety of Friends), Friends House, Euston
Road, London N.W.1.

Gyermekek emigrációja, nemzetközi
diakakció:

Inter-Aid Committee for Childern (un-
der aegis of Sawe the Children Fund), 16,
Russell Square, W.C.1.

International Student Service, 49, Gor-
don Square, London W.C.1

Minden gyomor és bélbajban szenvedőnek...

Üdvös tapasztalatom után szívből aján-
lom, írja többek között Enyedi György
Jacodul, u. p. Chendul Mare, jud. Odorheiu
majd folytatja:

...köszönettel megkaptam a kért Gastro
D. gyógyszerüket és már örömmel értesithe-
tem, hogy az első üveg elhasználása után
sokkal jobban érzem magam. Eddigi éve-
sora óta kínzó bélfelfúvódásaim és rettene-
tes gyomorégéseim ugyszólván teljesen ki-
maradtak, csupán hányingerekről panasz-
kodhatok még. Nagyon kérem tehát Önt
hogy a kitűnő Gastro D. gyógyszerből még
egy üveggel azonnal küldeni sziveskedjék.
Minden gyomor- és bélbajban szenvedőnek
üdvös tapasztalatom után szívből ajánlom
Ezek tiszta tények, amikről gyomor-, bél-
epe-, vese- és májbetegségek rövid kúra
után személyesen is meggyőződhetnek. Or-
vosok is ajánlják.

Gastro D. kapható gyógyszerárakban
és drogériákban, vagy postán megrendel-
hető 135 lej utánvét mellett Császár E.
gyógyszertárában, Bucuresti, Calea Victoriei
124.

Society for the Protection of Science and
Learning, 6, Gordon Square, London, W.C.1.

Háztartási alkalmazottakat, gyermek-
ápolókat, orvosokat és fogorvosokat, szü-
lésnőket elhelyező szervezetek:

Functional Committee 5, Mecklenburg
Square, London W.C.1.

(a) Domestic Bureau.

(b) Nurses' Committee.

(c) Medicals and Dentists' Committee.

(d) Midwives Committee.

(e) Hospitality Committee.

Csehszlovák területről menekültek se-
gítőbizottsága:

British Committee for refugees from
Cecho-Slovakia, 5, Mecklenburg Square,
London, W.C.1.

Általános segítőbizottságok, keresztény
vezetés alatt:

Council for German Jewry, Woburn
House, Upper Woburn Place, London,
W.C.1.

Christian Council for Refugees from
Germany, 2, Gordon Square, London,
W.C.1.

Church of England Committee, 20, Gor-
don Square, London W.C.1.

The Lord Baldwin Fund for Refugees,
32, Essex Street, Strand, W.C.2.

Angliába emigrált zsidók központi nyil-
vántartási irodája:

The Immigration Department 52, Bed-
ford Way, W.C.1.

Gyermek- és asszony-emigráció:

The Inter-Aid Committee for Children
from Germany and Austria, 16, Russell
Square, W.C.1.

The B'nai Brith Care Committee for
Refugee Children, Woburn House (fourth
floor).

The Women's Appeal Committee, 77,
Great Russel Street, W.C.1.

Tengerentul.

AFRIKA:

Alexandria: Communauté Israélite.

Durban: South African Fund for Ger-
man Jewry, Council of Natal Jewry.

Johannesburg: South African Fund for
German Jewry.

Nairobi: East African Jewish Guild.

KÖZEP- ÉS DÉLAMERIKA:

Asuncion (Paraguay): Comité de Fo-
menzo y Proteccion.

Baranquilla (Kolumbia): Centro Is-
raélite Filantropia.

Bogota (Kolumbia): Comité Columbia-
no de Protección, Sociedad Hebreo Socorro.
Buenos Aires (Argentina): Hilfsverein
deutschsprechender Juden, Sociedad de Pro-
teccion (Soprotimis).

Cali (Kolumbia): Sociedad Hebra de
Socorro.

Caracas (Venezuela): Asociacion Is-
raelita, Comité para la Protección.

Guatemala: Sociedad Israelita „Maguen
David", Comité Consistorial „Almacón Mi-
casa".

Guayaquil (Ecuador): Comité de Pro-
teccion.

Havana (Kuba): Centre Israélite de
Cuba.

Mexico: Centro de Beneficencia.
Rio de Janeiro (Brazillia): Sociedade
Beneficentia Israelita.

Sao Paulo (Brazillia): Congregacao Is-
raelita Paulista, Sociedade Israelita Pau-
lista.

Santiago (Chile): Comité de Protección,
Comité de Socorro.

AUSZTRALIA:

Melbourne: Australian Jewish Wel-
fare Society, Jewish Emigration Questions
Committee.

Sydney: Australian Jewish Welfare
Society, Council for Jewish Women of New
South Wales.

AZSIA:

Bombay (India): Jewish Relief Asso-
ciation.

Charbin (Mandschukuo): „Daljeweb".
Manila: Jewish Refugee Committee Phi-
lippines.

Mandzsuria: Jüdische Gemeinde.
Sanghai (Kina): Hilfsfonds für Juden
aus Deutschland.

Teheran (Iran): Ecole de l'Alliance Is-
raelite Universelle.

NEWYORK:

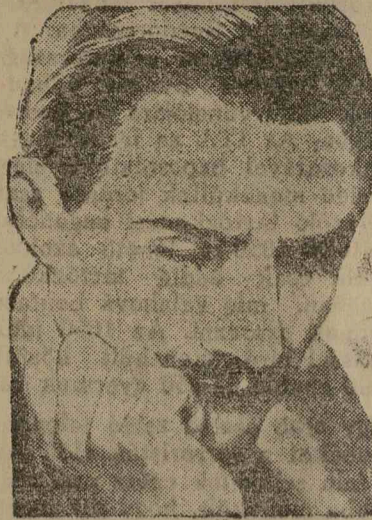
American Jewish Committee, American
Jewish Congress, American Joint Distri-
bution Committee, German Jewish Children
Aid Inc., Hebrew Sheltering and Immigrant
Aid Society of America (HJAS), Jewish
Refugee Economic Corporation, National
Coordinating Committee for Aid Refugees
and Emigrants Coming from Germany, Na-
tional Council of Jewish Women, Jewish
Immigrant Aid Society (YIAS).

KANADA:

Montreal: Jewish Immigrant Aid So-
ciety.

Toronto: Jewish Immigrant Aid So-
ciety.

Előzze meg a kimerültséget és legyengülést egy kiprobált szerrel: szedjen URODONAL-T!

Reuma, vesebaj, izületi da-
ganatok és csomók, levert-
ség, annyira hatnak köz-
érzetünkre, hogy teljesen
lecsökkentik életerőnket és
elviselhetetlenné teszik az
életet.

A legegyszerűbb, legolcsóbb
mód az artritikus megbete-
gedések megelőzésére: na-
ponta 1 kávéskanál Urodona-
l, egy kevés vízben. Az
Urodonal kiválasztja az
összes mérgező anyagokat,
az izületi daganatok és cso-
mók lelohadnak és az összes
belső szervek teherment-
sítődnék. Az Urodonal
rendszeres használata megóv

az érlelmeszesedéstől és az
időelőtti megöregedéstől.
Doktor Raynaud a katonai
kórházak főorvosa a követ-
kezőket írja az Urodonal-ról:
„A mindennapi gyakorlat
igazolja, hogy az Urodonal
nemcsak tökéletes biztonsá-
ggal feloldja a húgysavat,
hanem ezenkívül számos
— az egészségre jótékonyan
ható — tulajdonsággal bír.
Az Urodonal hatása foly-
tán előálló bőséges vizelet-
kiválasztás, állandó átöblí-
téssel, folytonos működés-
ben tartja a vese szűrő-
készülékeit és ez által meg-
véd az érlelmeszesedéstől”.

URODONAL

RENDSZERES HASZNÁLATA

ÁLLANDÓSÍTTJA AZ EGÉSZSÉGET ÉS ÉLETÖRÖMÖT

Kapható gyógyszerárakban és drogériákban

CHATELAIN KÉSZÍTMÉNY, MEGBIZHATÓ VÉRKA

A magyarországi ortodox központi iroda gyűlése

Most, amikor a magyarországi zsidóság
oly súlyos időket él, most, amikor minden
zsidó jelenség kétszeresen fontos, meg kell
emlékezzünk a magyarországi orth. központi
iroda gyűléséről, amelyet január 18-án tar-
tottak meg Budapesten. Résztettek ezen a
világiakon kívül a magyarországi ortodoxia
főrabbiái is és most hívták meg először husz
év után *Tigerman S.* érsekújvári, *Brach Saul*
kassai, *Kohn József* ungvári, *Frey N.* nagy-
surányi, *Buxbaum Josua* galántai, *Rabino-
vits Bernát* munkácsi főrabbiakat is. A meghí-
vásnak az érsekújvári, nagysurányi és mun-
kácsi főrabbiak tettek eleget.

Káhn Frankl Samu központi irodai el-
nök beszámolt arról, hogy az Iroda megbízá-
sából dr. *Deutsch Adolf* országos képviselő-
ségi tag két hétig Párisban időzött az emig-
rációs kérdések ügyében. Ezután *Káhn-
Frankl Samu* elnök beszámolt a tárgyalá-
sokról, amelyet a második zsidótörvénnyel
kapcsolatban folytatott. A bizottság tagjai
egyértelműleg tiltakoztak a tervbevetett korlá-
tozások ellen.

Dr. *Deutsch Adolf* beszámolt a párisi
zsidó szervezetekkel folytatott tárgyalásai-
ról. Jelentéséből kiviláglott, hogy *tömeges
bevdndorlást nem engedélyeznek az egyes
államok és ez a legkomolyabb akadálya az
emigrációnak.* Bejelentették, hogy a kongre-
szusi hitközségek központi irodájával kap-
csolatban ad-hoc közös szervet állítanak fel
az emigráció intézésére.

Ezután tárgyalták a „Pro Palesztina”
szövetség beadványát, mely azt kérte, hogy a
Keren Kajemetre adakozzanak a hitközsé-
gek. A bizottság elvetette az indítványt,
mert averziója még most is fennáll az ala-
pokkal szemben. Végül a pénzügyi bizottság
tartott ülést, amelyen a távollévő óbudai
Freudiger Ábrahám pénzügyi bizottsági el-
nök helyett *Káhn Frankl Samu* elnökölt. A
felmentvényt a bizottsági tagok megadták.

Segítség!

Az erdélyi zsidóságnak is ki kell vennie
részét abból a segélyakcióból, amely meg-
indult a németországi menekültek érdeké-
ben. Sokan a szerencsétlen üldözött zsidók
közül erre felé is eljutottak, hogy innen to-
vábbmenjenek végleges letelepedési helyük
felé. Ezek a boldogtalan, hazátlan emberek,
akik ruha és élelem nélkül jutottak ide,
sürgős támogatásra szorúlnak. Élelmezni és
felruházni kell őket. Gondoskodni kell to-
vábbutazásuk lehetőségéről. Meg kell moz-
duljon a legközbenebb zsidó szív és adni
kell, adni sokat és azonnal.

Tekintettel a rendkívül fontos és nemes
célra, felkérjük lapunk olvasóit, hogy jut-
tassák el pénzbeli, vagy természetbeni ado-
mányokat minden város hitközségeihez,
vagy lapunk kiadóhivatalához, *Oradea, Str.
Miron Pompiliu 8, Telefon 24-40*, amely
szívesen továbbítja azt a kellő helyre a leg-
jobbhan rászorultaknak. (Ha nagyváradiak,
úgy telefonon is beszélhetnek és elme-
gy az adományokért a segélybizottság megbízott-
ja.)

UJABBAN A KÖVETKEZŐ ADOMÁNYOK ÉR-
KEZTEK SZERKESZTŐSÉGÜNKBE: Berkovits Béla
Hodosa 100, Hirsch Jenő gyűjtése Arduzat 800 (ada-
kozték: Goldstein Miklós medic. 200, Klein Pinkász
135, Hirsch Jenő 100, Hirsch Béla 80, özv. Fried-
mann Zoltánné 40, Herschkovits Simon 50, Mózes
Samu 30, Klein Regina 30, Szinetar Sali 30, Tambor
udovic 25, Hirsch József 20, Hirsch Sámuel 20, Ciu-
lak Zalman 20, Igna Vasile 20.) Haas Imréné Arad
150, Adalbert Goldstein Ciacovo 140, Hirsch Béla
Bucuresti 100, Strasser Károly Pecica 200, Blum Ig-
nétz Oradea 200, Rosenfeld Adél Oradea 250. Ed-
digi gyűjtésünk 27.285. Összesen 29.225.

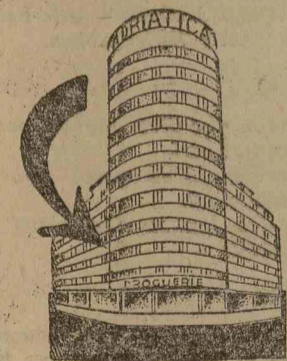
Tüchtiger שׂו"ב, רב"ע welcher gute
תבולת besitzt, mit kleiner Familie, Rumä-
nischer staatsbürger, sucht wasfür immer
eine Stelle, eventuell auch משגוח und שמש
bei einer Gemeinde. Abträtung vergütige.
Adresse: Orth. sakter Tamásu, jud. Bihor.

Erdélyiek figyelmébe!

DROGUERIA CARAIMAN

BUCUREȘTI

Academiei 1 colț cu
Str. Doamnei
Tel. 545.80.

Raktáron tartja az
összes bel- és kül-
földi gyógyszer-
különlegessége-
ket, injectiókat,
valamint az összes illat-
szereket és kozmetika
cikkeket. Nagy választék
Houbigant, Caron,
Chanel, Michel, Guer-
lin, Patou, Grolie, stb.
gyártmányokban.

Kérem kirakatalmat megtekinteni és
mérsékelt áraitól vételkötelezettség
nélkül megköszönni

SALAMON MÓR

gyógyszerész

DROGUERIA CARAIMAN

Hét-ről-hét-re

New-York. — Jehudi Menuchim, a világhírű zsidó hegedűművész apja közölte a Zsidó Távirati Irodával, hogy fia február havában beutazza az európai és amerikai nagyvárosokat, ahol legalább hét koncertet fog adni. Ezeknek a koncerteknek a jövedelmét, 50 ezer fontot, a zsidó menekültek javára fogja fordítani. Az első ilyen koncertet Londonban, az Albert Hallban fogja megtartani.

Bejruth. — A Libanon és Palesztina közötti határnál a határrendőrség néhány gépkocsit tartóztatott fel, amelyeken fegyvereket és municiót akarnak csempészni a palesztinai arab terroristák számára. A hatóságok ötszáz fegyvert és nagymennyiségű municiót koboztak el.

Prága. — A cionista hatóságok azon fáradozásai, hogy devizakivitel engedélyt eszközöljenek ki a csehszlovák kormánytól Palesztina számára, eredményre vezettek. A kormány hozzájárult ahhoz, hogy 500 font, vagyis 70 millió csehkorona devizát vigyenek ki Palesztinába és pedig a következő elosztásban: 400 ezer font a csehszlovákiai zsidóknak juttatott 400 tőkes certifikátra fordítandó, 50 ezer font a Keren Kajemeth és a Keren Hajjesodot illeti, 15 ezer font ifjusági alijára és a többi utiköltségekre, áttelepítési és szállítási költségekre megy. A devizaengedély megadásáért különösen a népjóléti minisztérium és annak menekültügyi intézménye és kivándorlási bizottsága exponálta magát.

Jeruzsálem. — A Davar című palesztinai héber napilap közli, hogy az utóbbi napokban sorozatos összeütközések voltak a terrorbandák és az arab falvak lakossága között, különösen a délvídedeken, amelyek során a terroristáknak súlyos veszteségei voltak. Arab vélemény szerint a falusi arab lakosság 80 százaléka ellene van a terrornak és a bandák tevékenységének. — A zsidó aviatika hívei repülőklubot alapítottak Jeruzsálemben és penzalapot teremtettek egy repülőgép vásárlására. A repülőgéphez 400 font szükséges.

San-Domingo. — A közeli napokban néhány száz morva-ostrai zsidó San Domingoba vándorol ki. A sandomingoi kormány biztosította őket arról, hogy földet fog rendelkezésükre bocsájtani telepítési célokra. Az első csoport 300 kivándorlóból áll, amelyet további 1200 főnyi csoport fog követni úgy, hogy összesen 1500 ostromi zsidó készül letelepedni San Domingóban, mezőgazdasági és ipari elhelyezkedés alapján. A csehszlovák nemzet Bank 20 millió csehkorona transzferálására engedélyezte ezen 1500 zsidó kivándorló számára.

Páris. — Justin Godard szenátor elnökletével értekezletet tartott Párisban az OSE-bizottság, amely 1937-ben lengyelországi és romániai zsidó gyermekek segélyezését tűzte ki célul. Az elhangzott jelentésekből kitűnt, hogy az elmúlt évben Lengyelországban 36 ezer szegény gyermeknek adtak élelmezést az OSE 108 konyháján. A romániai OSE intézmények ugyanezen idő alatt 12 ezer gyermeknek adtak napi ellátást. A bizottság által Franciaországban lefolytatott gyűjtőakció során 392 ezer 695 frankot teremtettek elő. Az utóbbi hónapokban a bizottság nagymértékben segítette a zbaszini menekültügyi táborban sínylő gyermekeket. Erre a célra 99 ezer 635 frankot fordított.

Amszterdam. — A hollandiai zsidó külügyi bizottság, amelynek A. Asscher az elnöke, tiltakozik a német sajtó azon gyanúsítása ellen, mintha az amszterdami német konzulátus elleni állítólagos merényletet zsidók követték volna el. Mint ismeretes, a hivatalos vizsgálat megállapította, hogy az amszterdami konzulátus ablakán támadt lyuk nem fegyvergolyóból, hanem gyermek paritából kilyűtől származik. — Dr. N. Schrijver tábornok, a holland hadsereg egészségügyi szolgálatának volt felügyelője, a napokban töltötte be hetvenedik életévét. A tábornok tagja az askenáz zsidó hitközség előjáróságának és különösen a zsidó jóléti munka terén fejtett ki érdeműs tevékenységet.

BUN DE IMPRIMAT.

„GRAFICA”, ORADEA

— Kétezer menekült kapott az utóbbi két hónapban beutazási engedélyt Svédországba. Westmann igazságügyminiszter, a svéd parlamentben egy interpellációra válaszolva kijelentette, hogy az utóbbi két hónapban körülbelül kétezer menekült kapott beutazási engedélyt Svédországba. A menekültek legnagyobb része németországi idősebb zsidó, akiket Svédországban lakó gyermekeik intervenciójára engedték be Svédországba. Az ITA az igazságügyminiszter nyilatkozatával kapcsolatban megjegyzi, hogy a zsidó menekültek jórésze csak rövid időre szóló tartózkodási engedélyt kapott. Mintegy 1050-re tehető azoknak a száma, akik csak addig tartózkodhatnak Svédországban, míg valahová beutazási vízumot tudnak szerezni. Az 1050 ideiglenes tartózkodással bíró menekült között 300 felnőtt, 300 chaluc és 450 gyermek van.

— Egy arab család zsidó telepen keresett menedéket a terroristák elől. Az arab Sindjana falu sejkjének egész családja Zichron Jákobba menekült, hogy ott menedéket találjon a terroristák elől. A zsidó falu természetesen készséggel nyújtott védelmet a sejk családjának. Magát a sejket és fiát a terroristák mérsékelt magatartásuk miatt legyilkolták.

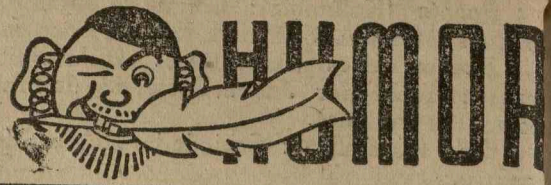
— Muniációs raktárt találtak az Omar mecsetben. A jeruzsálemi rendőrség az Omar mecsethez tartozó nyilvános mosdóhelyiségben a padló alatt elásva óriási mennyiségű lőfegyvert és municiót talált. A rendőrség a municiót elkobozta, a helyiség felügyelőjét letartóztatta.

— Bolívia befogadja a Szudetavidék menekültjeit. A Népszövetség tanácsa január 17-iki ülésén a menekültek kérdésével foglalkozott. A francia delegátus javaslatot terjesztett elő, hogy a Népszövetség menekültügyi főbiztosának hatáskörét terjesszék ki a szudetavidéki menekültekre is. A javaslatot Anglia képviselője is támogatta. A kérdés előadója Bolívia képviselője volt, aki rámutatott a menekültek tragikus helyzetére és a Népszövetség ezzel kapcsolatos humanitárius kötelezettségeire. Végül bejelentette, hogy a bolíviai kormány bizonyos számú menekült befogadásával hozzá akar járulni a menekültügyi kérdés megoldásához. A tanács ezután kimondotta a menekültügyi főbiztos hatáskörének kiterjesztését.

— Paraguay betiltja a zsidó bevándorlást? A paraguayi parlamentben tíz képviselő törvényjavaslatot terjesztett be, amelyben a zsidó bevándorlás teljes beszüntetését kívánják.

— Egy olaszországi zsidó őrnagy öngyilkossága katonái szemelátára. A Times cikket közöl az olaszországi zsidók tragikus helyzetéről, amely különösen a felsőbb körökben több zsidó előkelőség öngyilkosságához vezetett. Így többek között a következőket írja: Dr Formiggini nem az egyetlen zsidó, aki a zsidóellenes intézkedések bevezetése óta öngyilkosságot követett el Olaszországban. Más hasonló esetek is vannak. Így legutóbb két magasrangú zsidó katonatiszt lett öngyilkos, miután közölték velük, hogy le kell mondaniuk szolgálatukról. Az egyik, egy őrnagy, a gyakorlati életről, ezredének szemelátára, miután parádés bucsut vett a katonáktól és beszédet intézett hozzájuk, fölbeltte magát.

Izletes jó kóser házikoszt kapható
Pieffermann Vilmosnál
TIM SOARA IV, Spl. Tudor Vladimirescu 24.
Figyelmes — Utazóknak megfelelő
kiszolgálás! — kedvezmény

A PALESZTINAI MUNKABEOSZTÁS.

Egy idevaló zsidó kereskedő nemrégiben Palesztinában járt. Egy barátját látogatta a kolónián és látja, hogy ott két kutya jár az udvarán, az egyik egy hatalmas bulldogg, a másik egy alig földből káltszó pincsi.

Minek ez a két ellentétes kutya neked? — kérdezi az erdélyi hítsorsos.

— Mert itt munkamegosztásnak kell lenni. nagy kutya veszedelmes állat, de nagyon szer aludni. Ezért vettem egy kicsi, de éber kutyát amely felkelti a nagyot, ha valami bajt neszel ház körül.

Ezért kell a két kutya Palesztinában.

WEIZMAN TÁVIRATA.

Dr Olschwanger, az ismert zsidó humorista írta, aki egykor itt is járt Erdélyben, most Palesztinában él, egyik barátját közölte, hogy egy zsidó lap nyomatán.

Naharia kolónia tisztára német menekültek által létesített település, amely éppen abban a zónában fekszik, amely, ha felosztásra kerül volna a sor nem tudni, hova kerül. Naharia lakói meg voltak ijedve és táviratoztak Weizmannak. A távirat szövege a következő volt:

— Hova kerülnék és mik leszünk? ...

Weizman a következőket válaszolta:

— Naharia német marad!...

GÖBBELS SZERELME.

Azzal kapcsolatban, hogy Göbbelst megverték Lydia Barova filmszínésznő férje, Gusztáv Fröhlich a következőket mondta egy hítsorsos:

— Úgy látszik Göbbels jobban érti a jobb oldali gyűlöletet, mint balkezről a szerelmet.

UJABB KOLONIZÁCIÓS TERVEK.

Montrealból (Kanada) jelentik, hogy Kanada megnyitja a kapuit tavasszal a bevándorlás előtt. Fogadni fogják vízum és beutazási engedély nélkül — az angol királyi párt.

Moszkvából jelentik: A legújabb híradások szerint, minden ország befogad zsidó menekülteket, kivéve a szovjetet, ahol Stalin csak egyetlen zsidó emigránst akar befogadni: — névszerint Trocky Lect.

BERLIN UCCA BESZÉL.

Egy zsidó apa sétál a fiával Berlin uccán. Elhaladnak Göring emlékműve előtt és a fia megkérdezi apjától:

— Kinek az emlékműve ez?

— Ez azé az emberé, aki megszabadította a zsidóságot láncaitól.

— Hogy-hogy?...

— Az aranyóraláncoktól...

CHAMBERLAIN ESERNYŐJE.

— Miért nem tesz egyetlen lépést sem Chamberlain esernyő nélkül, pont úgy, mint egy sadocsen?

— Mert ő is abban a brancsban dolgozik.

KÖZGAZDASÁG

Két német zsidó beszélget:

— Was glaubst du — kérdezi az egyik — mi lesz a vége az újabb négyéves tervnek?

— Ich weiss, — mondja a másik — alle Fabriken werden geschlossen hinter Hitler stehen.

HAT LEHET?

— Az orvos sietve fordul be Reb Jankeov portájára, éppen mikor az a fiát veri.

— Reb Jankev, — mondja az orvos — azt mondták, hogy maga haldoklik.

— Ej, — mondja Reb Jankev elkésesedve — hát lehet ettől a kölyöktől?

AZ OROSZ ALKOTMÁNY.

Egy orosz zsidó Bukarestbe érkezik, a bukaresti zsidók körülvesszik és az új orosz alkotmány felől érdeklődnek. Az orosz zsidó mesélni kezd:

— Az új alkotmánynak három fő pontja van és pedig:

1. Stalin ist der Führer und alle anderen sind die verführt.

2. Der Führer ernannt und erschießt selbst seine Mitarbeiter.

3. Russland ist ein Standesamt, alle Stände sind vorhanden, nur Anstand, Wohlstand und Verstand nicht.